

**Dissertatio medica inauguralis de usu et functionibus cerebri humani :
indequē dependente inclinationum atque ingeniorum diversitate, quam ...
26. Septem. Ann. M DCC X. ... / publico examini submittit M. Joh.
Rodolphus Zvingerus, Basiliensis.**

Contributors

Zwinger, Johann Rudolph, 1692-1777.
Universität Basel.

Publication/Creation

Basileae : Typis Joh. Jacobi Genathii, [1710]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/p4gtucx5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

52809/10 ZWINGER, JAKOB

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

U S U

ET

FUNCTIONIBUS
CEREBRI HUMANI,

Indeque dependente

Inclinationum atque Ingeniorum
Diversitate,

Quam

FAVENTE DEO TER OPTIMO MAXIMO,

JUSSU & AUTHORITY MEDICORUM

in Academia Basiliensi Ordinis Amplissimi

atque Excellentissimi,

PRO SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS

& Immunitatibus Doctoralibus solenni ritu

consequendis,

Ad diem 26. Septemb. Ann. M DCC X. Horis locoque solitis

Publico Examini submittit

M. JOH. RODOLPHUS ZVINGERUS,

Basiliensis.

BASILEÆ, Typis JOH. JACOBI GENATHII.

Seq. P / ZWI

349/30

DEO.
PATRIÆ.
PARENTIBUS.
PRÆCEPTORIBUS.
FAUTORIBUS.
AMICIS.
S.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

USU ET FUNCTIONIBUS
CEREBRI HUMANI,

Indeque dependente

INCLINATIONUM ATQUE INGENIORUM
DIVERSITATE.

PRÆFAMEN.

*NON ita pridem Cerebri hu-
mani, & partium ejus qua-
rumcunque descriptionem ana-
tomicam publici Speciminis lo-
co ventilandam exposuimus,
nunc ut ejusdem visceris Usum
atque Functiones singulas,
indeq; dependentes Ingenio-
rum diversitates adcuratius
paulo rimemur, occasio invitat, si non requirere planè
videtur. Res sanè à plurimis hucusque Anatomicis fusè
atque prolixè tractata, verùm non sine quadam, ut arbi-
tramur, confusione atque discrimine : dum alii intri-
catam Cerebri compagem in ordinem digerere adlaboran-*

*Doctrina
de Usu Ce-
rebr,*

*intricatè
ab Anato-
micis tra-
ctata.*

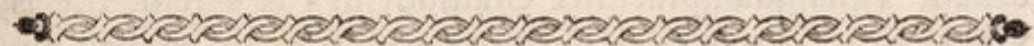
res id modò effecerunt , ut plus sanè obscuritatis ac difficultatis rei ipsi addiderint, quàm eam ratiociniis suis illustrarint : alii minutias omnes, in isto Viscere observabiles, magno cum labore adnotantes, speciosas valdè quamplurimis Cerebri partibus actiones assignaverunt , ut omnem inter Cerebrum ac reliquas corporis Glandulas & Viscera similitudinem, functionumve convenientiam neglexisse aut posthabuisse videantur : alii autem contrà Harmoniam partium universalem stabilientes , ex comparatione Cerebri cum reliquis Corporis partibus , tum & observationibus diligentioribus , experimentisq; plurimis institutis, atque hinc tandem ratione deductà, Functiones & Usus Cerebri nostri eruere feliciorè cum successu conati sunt. Quos inter imprimis laudem invenit Th. Willisus Medicus ille Anglus Celeberr. qui diligentem admodum huic rei operam locavit, suaq; tandem inventa quamplurima, ac ratiocinia doctissima in aureo Cerebri Anatomes Libello luci publicè donavit. Præter hunc tamen etiam Marcell. Malpighius in Exerc. epistol. ad Fracassatum, & Dissertatione de Cortice Cerebri; Carolus Fracassatus in Dissert. epist. responsorià ad Malpighium; Raymundus Vieussens in Neurograph. Universal. Philippus Verheyus, & Isbrand. de Diemerbræk in suis Corp. Hum. Anatomis; nec non H. Riedley in Cerebr. Anat. Ephemeridibus Med. Phys. Curios. Germ. insertà, aliisq; longè Excellentissimi Viri in Cerebri partium functiones sedulò inquisiverunt. In specie autem circa Meninges plurimum, & maximà cum laude laboravit Georg. Baglivus Medicus Roman. Celeberr. uti patet ex Specimine ejus 4. Libror. de Fibrà motrice, elegantissimo. Horum proin exemplo incitati, methodoq; innixi, quicquid sana & evidens ratio, ex observatione multiplici desump-

Scriptores
de Cerebro
præcipui.
Thomas
Willisus.

Marcellus
Malpigh.
Car. Fracassatus.
Raymund.
Vieussens.
Phil. Verheyen.
Isbr. de Diemerbroek.
H. Riedley.

Georg. Baglivus.

pta, circa propositum Thema dictavit, non sine studio brevitas presentis hac Dissertatione Inaugurali asserere atque confirmare, ea verò, quae adhuc profundius latent, ut vel de iis quoque conjecturare nobis difficile sit, vel breviter tantum attingere, vel planè etiam praeterire constituimus. Sanè enim adeo subtilis intricataq; nobis apparet Cerebri nostri textura, ut qui singulas, circa Functiones ejus occurrentes, difficultates adcuratissimè evolvere & explicare voluerit, supra humanam prorsus infirmitatem sapere necesse habeat. Idcirco etiam facilem à Benevolo Lectore mihi spondere veniam ausim, sicubi nonnulla gravissimorum aliàs Authorum placita tantisper in dubium vocavero, aut fortè hinc inde plus minus graviter hallucinatus ero; cum enim Hominem me, & quidem Juvenem admodum, errandi maximè potentem adgnoscam, is mihi seriò est scopus propositus, ut discere & corrigi, quàm corrigere malim. DEUS modò faxit Benignissimus, ut omnia cedant ad S. Sancti Nominis sui Gloriam, Veritatis enucleationem, meamq; salutem!

CAPUT PRIMUM,

Usus & Functiones Cerebri Partium
exponens.

I.

UT eundem circa Usus & Functiones Cerebri partium delibandas ordinem, quem quidem in descriptione earum prioris Dissertatione observavimus, sequamur, statim post Cranium sive osseum Cerebri integumentum, quod ipsi muniminis & contra injurias externas tutelæ satis firmæ loco est, Meningum sese offerunt membranæ, usu multiplici

Ordo descriptionis.
Cranii usus.
Membranae cerebri.

*Dura Meningis u-
sus.*

tiplici, quem Cerebro incluso, totique adeo corpori præstant, valde nobiles. *Dura Meninx* primò cavam sive internam Cranii superficiem immediatè obtegit, eique per sanguifera sua vasa quadam ex parte nutrimentum porrigit; totum hinc *Ἐγκέφαλος* sive Cerebrum, Cerebellum, & oblongatam cum spinali Medullam involvens, suisque duplicaturis in diversas portiones distinguens, tegumenti ipsis loco est vel involucri, simulque eas à mutuâ compressione præservat; ab Ossium Cranii duritie & allisione qualicunque nocivâ defendit; calorem sive motum vitalem liquidi solidive affidue in istis partibus conservat; dumque in futuris vel alibi etiam Cranio firmiter connexa est, ipsum Cerebri corpus aliquomodo suspendit, sicque impedit, quò minus in sese concidere vel comprimi queat. *Sinuum* dein suorum ramis & furculis, arterioli Cerebri capillaribus obviam occurrit, refluxum inde sanguinem, & à secretionem residuum, recipit, perque dictos *Sinus* postea Venis jugularibus, communique tandem sanguinis Massæ placido defluxu reaffundit. *Fibras* illas per *Sinuum* cavitatem transversim protensas cum *Clariff. Verheyen* ad cursûs sanguinis velocitatem variè modificandam, adeoque ad parietes Sinuum reciprocè constringendos & relaxandos inservire putamus. Sed & *Dura Meninx* eadem Vasis quamplurimis Cranium in- & egredientibus viam sternit, atque fasciculorum nervosorum è Cerebro descendentium involucrum evadit; ac ita membranis cunctis sensibilibus, ubicunque demum in corpore reperiundis, fibrillas & tunicas largitur; ut reverà, quemadmodum nervæ fibrillæ ad omne corporis punctum sunt disseminatæ, Meninges etiam principium & origo existant omnium in genere Membranarum, quæ quidem varia Sensuum Organa constituere solent. Quòd autem sensibilitas Nervorum sit attribuenda fibroso-meningæis eorum involucris potius, quàm parti medullari succosæ, vix est qui amplius dubitare ausit, postquam dictarum Meningum elaterem promptissimum, experimentis (quibus vel earum punctiones in quacunque parte instituuntur, vel acris Liquor injicitur) evidenter comprobatur, & circumstantias atque phænomena, in

Sensibilitas Nervorum cui attribuenda rei?

in Sensuum actionibus occurrentia, ad veræ rationis trutinam revocaverit.

II. Heic minimè etiam prætereundus est *Duræ Matris* *Duræ matris motus.* motus continuus, Systole & Diastole constans, quo quidem agitari deprehenditur. Id quod cum primis animadvertum est ab *Ingeniosiss. Baglivo, Theor. Medic. in Romano Archilyceo Prof. Celeberr. Specimin. de Fibrâ motrice Libr. I. Cap. V. pag. 273.* ubi consideratâ duræ Matris fibrarum lacertorumque particulari structurâ, quæ tota, uti Cordis fibræ, ad constringendum exprimendumque ipsi facta videtur, eapropter Meningem hanc Cerebri Cor, è villis membranosis compositum appellat; *quod autem nos movet, inquit, ut eam Cor Cerebri nominemus, præter allatas ejus structuræ considerationes, præ cæteris est continuus ille, fortisq; motus systoles ac diastoles, qui nudis etiam oculis & satis evidenter in ea conspicitur, deq; ipsius mechanice, & analogiâ cum motu cordis pluribus validisq; rationibus & experimentis suo tempore differemus.* Qui tamen velit hac de re certior fieri, partem anteriorem cranii in Puero recens nato inspiciat, atque consideret; ejus enim ossa cum maximè mollia sint, applicata super eis vola manûs, vehementem ac ordinatum systolis atque diastolis motum ibidem, qui à Dura Matre subsistente excitatur, observabit. Idem confirmat experientia *Clariss. Majow Oper. med. phys. Tract. IV. Cap. 4. pag. 331.* qui Pulsum talem duræ Meningis ipsâ autopsiâ confirmari ait, dum enim Cranio perfracto Cerebri pars in conspectum venit, hoc in tumorem assurgere, moxque vicissim subsidere conspexit. Sed & *Isbrand. de Diemerbrœck Anat. Corp. hum. Lib. III. Cap. V. pag. 577.* eundem motum, sive naturalem systolem & diastolen Cerebri manifestam esse, & à se, cum in castris & propè eadem Praxin medicam exerceret, non semel observatum fuisse scribit, in Capitis nimirum Vulneribus, ubi Cerebri substantia conspicua evaserat. Ut plura nunc taceam, quæ assiduo Cerebrum & Meninges motu contrahi & relaxari ostendunt.

III. Celebris autem inter Authores Medicos agitur *An motus* controversia, videlicet *utrum hic duræ Meningis motus ei* *duræ Me-* *sit* *ningis ei*

sit proprius, vel peregrinus?

*sit proprius, & à fibrosâ ejus texturâ dependens? vel utrum duntaxat ab Arteriarum in hanc Meningem disseminatarum pulsatione oriatur? Posterius quidem nonnulli, & inter eos præcipuè Highmorus defendere satagunt; hic enim Cerebro omnem motionem propriam denegans, illam quæ Cranio aperto cernitur systolen & diastolen, accidentalem membranarum, & ab arteriolis insertis modò contingentem motum esse opinatur. Cùm verò Arteriæ duram Meningem perreptantes tantæ non sint, nec tam copiosæ, quæ adeo insigni tamque valido contractionis & dilatationis motui, in dura Matre efficiendo, suâ pulsatione sufficiant; cùm item non possent eundem motum in totâ Meninge æquabiliter producere: quia necessario uno loco magis, minùs alibi validè pulsare deberet Meninx, prout nimirum heic vel ibi major arteriæ ramus decurreret; neutiquam videre possum, quibus adeo firmis hæc opinio fulcris innitatur. Quin post fibrosos Matris duræ lacertos ad constringendum peraptos, & triplicem adeo fibrarum ordinem in eâ detectum, lustratumque adcuratiùs, solidè admodum contrarium evincere videtur (salvo tamen Virorum doctiorum judicio) citatus jam Baglivus *allegato Specim. de Fibr. motr. Libr. I. Cap. V. pag. 274.* Quicumq; autem, inquit, clariùs systolen & diastolen Matris duræ per totam ejus substantiam optat percipere, observet quæso Capitis Vulnere, quæ cum fracturâ Cranii ad Cerebrum penetrant, quemadmodum & nos in pluribus Italiæ Nosocomiis observavimus, & videbit universam duræ Matris molem, à Vulnere detectam, undiquaque pulsare equaliter ac fortiter, non verò in iis ramulis atque sulcis tantùm, qui à parvis arteriis per eam disseminatis excavantur; quod non contingeret, si duræ Matris motus à parvis illis penderet Arteriis. Paulo post idem sic pergit: Sed ut evidentius hos duræ Matris ita ordinatos motus deprehenderem, plura feci super Ovibus recens natis experimenta, illarum Cranium subtilissimo cultro attollens, ubi non solùm ordinatam atque continuam seriem pulsationum spectabam in durâ Matre; sed etiam diversimodè illam acubus tenuissimis pungendo, acresq; liquores in eam instillando, utilissimas inde observationes deducebam, quarum*

Baglivi sententia.

quarum plures D. Pallilius mecum perspexit. Si dura Mater à dextra pungeretur, in omnibus fere partibus convulsivi motus excitabantur, in eà præcipuè vehementissimi, in qua ipsa pungebatur; sic etiam si pungebatur à levâ. Ex quibus clarum esse puto, quid tum de Meningis duræ elatere forti, tum de motu ejus continuo censendum veniat. Talis nimirum hinc concluditur existere, quo illa Mater dura Cerebrum continuè stringit, liquorum omnium in eo contentorum circulationem adjuvat, imprimis etiam fluidi nervei secretionem in corticalibus glandulis promovet; secretum, & in varios Medullæ oblongatæ spinalisque Nervorum fasciculos compulsum, assiduè in omnes corporis partes motu æquabili propellit, sicque universum systema nervosum in sua tensione perpetim conservat, usque adeo ut, quo fortior duræ Meningis elater existit, quoque validior est ejus contractio & dilatatio reciproca, eo citatiore etiam motu Genus nervosum universum, fluidumque in eo contentum agitetur. Hinc cum fortè à causâ quadam violentâ præternaturaliter irritatur, vellicatur, aut pungitur, spasmodici statim oriuntur motus, & validæ membrorum corporis concussiones, uti ex citatis Baglivi experimentis intelligere est; quarum adeò concussionum proxima causa in ipsa Meningis duræ membranâ, violenter irritatâ crispatâve, & Fluido nerveo impetuosius moto ut plurimum quæri potest ac debet.

Conclusio.

IV. Nihilofecius tamen non omnino illis adversamur Modernis, qui à numerosâ valdè Arteriarum distributione in Cerebrum, adeoque à Cerebri interioris Arteriarum pulsu unanimi, hanc Meningis duræ motionem satis sensibilem, & pulsui Cordis æquabilem derivant. Sed quemadmodum Cordis motus non solum sanguinem irruentem pro causâ adgnoscat, verum etiam propriam muscularem & fibrosam texturam requirit; ita pariter & duram Meningem non à solo Arteriarum in Cerebrum appulso sanguine, sed & cum primis à fibrosis lacertis multiplicibus systolen & diastolen suam mutuari verosimile arbitramur.

Cui rei motus ille Meningis adscribendus sit.

V. Tenuis autem sive pia Mater, duræ continuata Meningis & subjecta, peculiarem adhuc usum obtinet, dum Cerebri

tenuis sive substantia.

substantiam omnem immediatè investiens, eique firmiter innumeris filamentis exiguis connexa, partes ejus à se invicem suâ insinuatione determinat, sanguifera vasa, in totam Cerebri compagem distribuenda, per sulcos & gyros ejus ubique comitatur, suffulcit, atque hinc inde plexus varios cum iis efformat, qui ad Sanguinis attenuationem, depurationem, imò ad calorem ipsum in partibus fovendum apti destinatique videntur. Dein etiam *pia Meninx* spinalem Medullam immediatè & arctè, pariter ac Cerebrum, amplexatur, eamque in duas partes laterales dispescit; atque tandem Nervorum tunica seu involucrum evadit, eorumque fibras quaslibet seorsim ubique investit.

Cerebri figura ratio.

VI. Cerebri totum corpus figurâ gaudet propemodum rotundâ, tanquam maximè omnium accommodâ; quæ tamen non uniformis ubique apprehenditur, sed in globosas plures partes est distributa vel distincta; verosimiliter eum in finem, ut sic liberior atque facilius Liquorum omnium per eas decursus contingere posset. Quod si enim substantia illa, naturâ mollis & compacta, existeret uniformis, tum medullaris pars ab incumbentis cineritiæ pondere nimis pressa, transitum Fluido nerveo per canaliculos suos, angustiores redditos, nullum vel difficilem concederet. Provida hinc natura videtur non sine ratione mechanicâ Cerebri compagem in plures globosas portiones distinxisse, quò sic vim obtineret ac firmitudinem sufficientem, ponderi incumbentium aliarum partium resistendi, atque compressionem ejusmodi nocivam impediendi. Quod si proin eveniat, ut membranæ, quibus illa globosa corpora involvuntur, quoad elasticum suum tonum & motum valdè debilitentur, aut planè in Paralyfi resolvantur, mirum esse non debet, si illa dein compressionem magis sentientia, & motûs adjumento destituta, Fluidi nervei distributionem, & Sanguinis etiam circulationem intercipient, atque ita tandem apoplecticum Insultum excitent.

Divisionis Cerebri utilitas.

VII. Notabile etiam est, quòd Cerebri compages dividi soleat in binas ubique partes laterales, videl. *Cerebellum*, in geminos quasi minores globos, & *Cerebrum* in duo hemisphæria; forte

fortè nullum alium in finem, quàm ut hoc modo facilis & subitus totius Cerebri interitus præcaveatur, id est, si fortè quacunque de causa alterutra ejus pars, v. gr. unum Hemisphærium labem contraheret, alterum tamen adhuc integrum maneret, & illius defectum aliquomodo suppleret. Quæ quidem ratio valere potest de omnibus ferè Cerebri partibus, itidem per paria distinctis: sic enim *duo* reperiuntur *Corpora striata*, *duo* Nervorum opticorum *Thalami*, *duæ* *Nates*, *duoq;* *Testes*, quin & Nervorum origines per paria prodeunt. Ut adeo hinc ratio peti facilis queat Hemiplexiæ & Paralytium, quæ quandoque dimidium corporis non sine admiratione exactè occupant.

VIII. Superficies Cerebri in *mæandros*, *gyros*, & *convolutiones* varias vel ideo ducta videtur, ut hoc modo Vasa cuncta, imprimis arteriosa capillaria per multiplices inflexus, & serpentinus reptatus longiùs protraherentur, atque amplior Corticis extensio, per istiusmodi flexuram & complicationem, in parvo ac brevi spatio recondideretur, sicque in angustiis terminis larga nihilominus secretio contingeret; pari ratione atque Intestinorum longus canalis, per multiplicem flexuram & convolutionem angustâ Abdominis cavitate concluditur.

IX. Præterea etiam Cerebri totius in tres partes notabiliores, sive tres quasi provincias, *Cerebrum* nempe *strictè dictum*, *Cerebellum*, & *Medullam oblongatam*, cui *spinalis* est continua, distinctio, mysteriis carere non videtur, quando singulas peculiaribus quibusdam usibus à naturâ destinatas esse, nemo unquam dubitavit. *Cerebrum* quidem *strictè* sic *dictum* ad Sensus, Motus animales & voluntarios, Memoriam, Imaginationem, Animæque adeo functiones, quæ quidem cum corpore communicant, obeundas potissimum inservire & conferre palam est. Præterquam enim quòd structuræ ipsius, in Animalibus diversæ indolis, varietas id arguat; observamus quotidie Nervos, qui arbitrario Motui & Sensui destinati sunt, ut plurimum Cerebro anteriori originem suam debere. Igitur Motuum animalium principium & finem, atque Sensorium adeo commune

Mæandrorum Cerebri usus.

Cur Cerebrum totum in tres provincias sit divisum? Cerebri strictè sic dicti usus.

continet, Animam quin & ceu corporis Regem, in suâ Medulla abscondit, ut paulo inferius ostendemus.

*Substan-
tia Cere-
bri corti-
calis usus.*

X. Duplicem verò esse hujus Cerebri *Substantiam*, è corticali nimirum & medullari compositam, in descriptione ejus dictum fuit. *Cortex* omnium facillè Anatomicorum consensu nervei spiritûs est officina seu præparatorium; quippe suarum ope Glandularum vasculosarum, sive contextûs vasculosi, ex arteriosi Sanguinis latice attenuato, puriorem, tenuiorem & defœcatissimam Lympham secernit, hancque sub *nervei Liquoris* vel *fluidi spirituosi* nomine medullaribus subjectis canaliculis, & fibrillis nervosis infundit, inde ad Corpus callosum, Medullam oblongatam, spinalemque, ac potiorrem adeo nervosi generis partem distribuendam & ablegandam, ut ibi nutritionem præstare convenientem, Nervorum tonum conservare, atque Motum adeo Sensumque promoveret.

*Partis
medulla-
ris usus.*

XI. *Medullaris* itaque Cerebri pars secretum Fluidum nerveum, per tubulos innumeros, corticalium glandularum poris appositos recipit, illudque in substantiâ suâ, ceu emporio, per fibrarum multivariam complexionem, dispositionem mirificam ac subtilissimam, diversimodè distribuit atque dispensat. Observatur hæc *Medulla* magnitudine variare in Animantibus, pro horum indolis diversitate; in iis enim, quæ imaginatione, memoriâ, & appetitu bono pollent, magnitudinem *Medullæ Cerebri* præ cæteris ingentem adnotavit Willisius, *Anat. Cer. Cap. X. p. m. 77. Animalis*, ait, *quæ memoriâ, imaginatione & appetitu excellunt, Cerebri Medullâ ampliori instruuntur, prout observare est in Homine & Quadrupedibus perfectioribus: at quæ facultatibus istis parum opus habere videntur, uti Quadrupedes minores, item Volucres & Pisces, iis Cerebri Cortex uberior, sed Pars medullaris minima existit.* Observamus item in Anatomicis, Nervos, qui Sensuum organis impenduntur, quique animalibus actionibus vacant, vel immediatè vel mediatè ex hac *medullari Substantiâ* oriri; unde verisimillimum est, hac in parte *Sensorium commune* à naturâ statuminatum esse. Neque enim in Cavitate Cerebri, & hac mediante in Glandula pineali universi

Nervi

Nervi, vel ulli saltem, ut infra porrò docebimus, tanquam in suo principio concurrunt, quemadmodum id quidem *Cartesio*, ejusque Sequacibus placet: neque alibi in toto Cerebro, vel in universo etiam reliquo Corpore angulus invenitur, in quo concursus Nervorum universalem deprehendere liceat, si excipias totam medullarem Cerebri substantiam; totam dico ejus substantiam sive molem, quia à nulla ejus parte solà universa Nervorum filamenta oriuntur ac descendunt. Ut adeo, nisi inæqualis & in duo Hemisphæria divisa fuisset hæc *Medulla*, nulla obstaret amplius difficultas, quo minus ei *Animæ nostræ rationalis sedem* attribueremus; cum verò aliquomodo duplex illa sit, & in medio divisa (id quod ipse etiam *Cartesius* adnotavit, & propterea, quia reliquas partes omnes videbat quodammodo duplices, in *pinealem Glandulam*, ceu unum & indivisum locum, in medio Cerebri hærentem, domicilium *Animæ* transtulit) satis clarè nondum patet, quomodo Objecta geminis Organis, v.g. duplici Oculo repræsentata, unicam tantum Sensûs ideam in Animâ excitent, si quidem in ista *Medullâ* residentiam *Anima* suam obtinere debeat. Attamen qui probè observat, nullibi quàm in *Medullæ Cerebri compage* Nervos omnes convenire, quique perpendit, ipsam *Medullam* non esse radicaliter divisam, vel duplicem profus, sed ferè continuum aliquod corpus existere, ejusque Hemisphæria multum invicem communicare; qui, inquam, hæc animo volvit attento, fortè non adeo à ratione sanâ alienum intelliget, si dicamus, eapropter duplicia objecta percipi non debere, licet *Medulla* usque ad Corpus callosum sit divisa. Non enim est necessarium, ut ad unius Objecti repræsentationem, gemini alicujus Organi percussi Nervi in unicam fibrillam coeant, atque sic Animam ad certas cogitationes, certasque ideas formandas commoveat; imò naturæ leges vix hoc permittunt, ut v.gr. duo Nervi optici, qui plurium fibrarum sunt fasciculi, ab Organo duplici ad Sensorium commune adscendentes, in uno aliquo loco præcisè uniantur, atque in unicam fibrillam, cujus motus unam in Animâ ideam efficiat, coeant. Cum igitur à pluribus fi-

Cur objecta sensitiva non appareant duplicia?

bris simul motis in Sensorio communi , omnis Animæ perceptio fieri debeat , etiam ab earundem motu unius Objecti simplex idea Animæ representari poterit ; usque adeo ut , quanquam *Medulla Cerebri* ex parte duplex existat , in ea tamen unius Objecti idea simplex, à Nervorum è gemino Organo advenientium percussione contingere soleat.

Nervi gemini in unam fibræ nervosam non coeunt.

XII. Tametsi proin largiremur *Ingeniosiss.* Cartesio, Nervos in superficie cavitatis Cerebri , sive in Plexu , ut loquitur , & hoc mediante in *Glandulâ pineali*, ceu in Sensorio communi concurrere, duo tamen Nervi, v.gr. *acustici*, qui semper existunt plurimarum fibrarum, ceu totidem minorum nervorum fasciculi , quibusque motus aliquis ab Objecto externo in gemino Organo est impressus, in dictâ parte nunquam ita convenire possent, ut in unicam fibrillam terminarentur, aut coirent, quoniam hoc & Naturæ legibus, ut jam supra monitum , repugnat, & imaginationis nostræ vires superat ; jam verò necessariò plurium fibrarum percussio, ab Objecto externo facta , ad Glandulam pinealem deferri, atque sic in eadem multiplex objectum apparere debuisset ; id quod tamen ipsius *Cartesii* asserto contradicit. Ut adeo, quam Philosophus hic in Cavitate Cerebri Tubulorum nervosorum concentrationem , quamque in Glandulâ pineali functionem contingere asseruit , eam in totâ *Cerebri Medullâ* stabiliendam esse arbitremur. Qui verò cum *Experientiss.* Bergero *Physiol. Med. Lib. I. Cap. XXIII. pag. m. 332.* Animæ Sedem restringere volunt ad partem illam, quæ *Corporis callosi* , *Centriq. ovalis* nomine donatur, iis non adeo magnoperè refragabimur, si modò universalem Nervorum concursum ibi fieri monstrant apertius.

Anima ration. sedes in medullâ Cerebri.

XIII. Est igitur *Medulla Cerebri*, in qua suam Anima sedem figit, cui immediatè unita est, ac unde suum in corpus exercet imperium, suasque variè cogitando , intelligendo, volendo, judicando &c. specialius, quàm in reliquis partibus functiones peragit. Hisce verò, prout optimè *Cartesius* notavit, modò varios pro suo arbitrio motus imprimit ; modò vicissim ab earum qualicunque percussione variè afficitur, percipit, atque ad has vel illas cogitationes, & Affectus

seu

feu Passiones invitatur ac disponitur. In quâ quidem motuum corporis, & Animæ cogitationum reciprocatione utriusque *Unionem* consistere probabile est.

XIV. *Unionem* hanc Corporis & Animæ *corporalem* sibi forsan imaginantur, qui principaliorem hanc partem essentialem Hominis è Spirituum immaterialium classe ex-terminatam volunt, & nescio quo crasso conceptu illam subtilissimam quandam sui generis materiam esse contendunt, cogitandi vi à Conditore summo beatam. Verùm novam hanc, ex Ethnicorum & Stoicorum magis, quàm Christianorum Scholis proficiscentem sententiam, tanquam erroneam & maximè periculosam, cum veris piisque Theologis omnibus rejicimus, utpote haud difficulter, nostro quidem sive metu sive arbitrato, ad dubitationem de Animæ immortalitate formandam, imò ad hujus mortalitatem & extinctionem asserendam, hinc ad perpetranda quævis scelera, denique ad atheismum ipsum statuendum, allicientem, invitantem, ac ultrò ferè ducentem. Si Anima certè esset materialis, tum ejus actiones unicè dependerent à motibus Objectorum variis, neque eas unquam suâ voluntate corrigere mutareque posset. Equidem Christianus quisque, si modò verè talis sit, non rarò pugnam sentit inter carnem suam, quæ corporea est, & Spiritum sive Mentem incorpoream, ita ut subinde pellicientibus Objectis externis ad perpetrandum aliquod peccatum, vel invitus renitenteque spiritu, vel præceps atque inadvertens rapiatur; hoc tamen ipsum non potest argumento inservire ad *materialitatem Animæ* asserendam, cum sapius etiam ipsa Mens sano rectoque suo judicio carnem domare, retinere, atque à committendis actionibus vitiosis arcere sciat. Præter hæc concipi nequit, quomodo cogitandi & ratiocinandi facultas in materiale quoddam sive extensum, utut hoc subtilissimum, uti loquuntur, ens cadere queat; vel quomodo Mens, si *materialis* existeret, meditari quædam per se, vel excogitare, atque ideas sibi formare posset quamplurimas, cum alligata Corpori perpetim ab Objectis corporeis in tali negotio impediri deberet. Ut adeo firmo semper talo communis stet rectè intelligentium sententia,

Unio Corporis & Animæ non est corporalis.

Anima rationis non est materialis.

tia,

tia, quâ *Anima rationalis* sive *Mens humana*, cujus respectu Homo ad imaginem Dei conditus est, *Spiritus* dicitur *immaterialis, incorporeus*, extensione omni carens, *indivisibilis*, adeoque *cogitans, ratiocinans*, humano corpori divinitus infusus, eoque tanquam domicilio vel instrumento, ad exercendas actiones mundanas, per certum, ab Omnipotente Creatore determinatum, tempus utens.

*Origo
Mentis, vel
ejus tem-
pus, mo-
dusque u-
nionis cum
corpore
obscurus.*

XV. De *Origine* verò *Mentis*, ac *tempore modoq;*, quo quidem Cerebro humani Corporis illa unitur, si disquirere heic vellemus, rem aggredieremur non solum ab instituto nostro alienam, sed etiam difficultatibus tantis irretitam, ut ipse Augustinus Tomo II. *Epist. 120. ad Honor.* satius esse judicaverit, *rationem de adventu vel exortu Animæ nostræ, dum in hac vitâ sumus, perpetim quærere, quàm eam aliquando invenisse præsumere*; cum, ut idem Tom. IV. *Lib. de Essent. Divin.* monuit, *Origo Animæ occulta sit, Deoq; soli cognita*. Communis tamen opinio ac sententia, omnium penè Reformatæ Christianorum Religioni addictorum, nec non Collegii Conimbricensis *Lib. 1. de Anim. Quæst. 3. Artic. 2.* Johannis item Zeifoldi *Philosophi Jenensis, Tractat. de Origine Formar. Disput. 7. & 8.* ea est, quâ Animas neque vi Seminis propagari, neque omnes simul ab orbe condito fuisse creatas, ac postmodum in formata Hominum corpora, tanquam in carceres divinitus immittas, & adhuc dum immitti; neque à substantiâ Essentiæ Divinæ proficisci; neque ab Angelis creari; neque per traducem à Parentibus, quemadmodum lumen à lumine accenditur, produci statuunt, sed eas quotidie à Deo noviter creari asseverant. Etsi enim in Sacris Literis *Genes. Cap. II.* extet, Deum septima die ab opere Creationis quiescisse, nusquam tamen habetur, vel Animas omnium Hominum, qui ab Orbe condito in hanc usque diem vixerunt, in primâ Adami creatione, vel ante hunc etiam conditas fuisse: aut etiamsi nullibi dicatur, Deum novas quotidie Animas è nihilo producere, eapropter tamen hæc sententia vel ideo statim rejici non debet, quoniam Deus in diebus Creationis hujus Mundi, non nisi species Creaturarum omnium è nihilo fecit, neque ab eo tempore novas alias condidit; hinc etiam, dum

*Anima
humana
quotidie
creantur
de novo.*

dum quotidie suo nutu creationem novarum animarum
continuat, nullam creaturæ alicujus novam speciem efficit.

XVI. Equidem qui hodie acriter defendere conatur, in Generatione Hominis masculinum Semen, vel hujus subtilissimam qualemcunque auram, in Ovo fœmineo non producere vi plasticâ quadam formam novi Hominis, sed rudimenta tantum novi Fœtûs, jam inibi formata, immisso vitali motu expandere, ac ita vivificare, illi etiam ex parte dicere statuereque solent, in Ovario primitivæ nostræ Matris Evæ, jam omnia universorum Hominum, qui vixerunt, vivunt, & victuri sunt, Ovula extitisse, idque probare volunt ex Cartesianâ materiæ in indefinitas particulas maximè minutas, si non in infinitas divisione; sibi imaginari nescientes, utpote nullis Mechanices regulis demonstrabilem, motum illum Seminis tam masculini, quàm fœminini plasticum, ob quem adeo constanter simile semper Individuum, & non frequentissimè aliud quodvis corpus inde exurgat. Hî verò Medici, talem opinionem pertinaciter foventes, quando durum fortè ipsis videtur statuere, Deum Animas in Barbarorum, Gentilium, & Atheorum generationibus noviter quotidie creare, quæ postliminiò non sint nisi certa Blasphemiarum atque Idololatriæ detestandæ instrumenta, asserere quoque facillè possent, Animas omnium Hominum rationales, in primâ creatione è nihilo productas, atque Ovulis illis infinitis immixtas illigatasque fuisse, ita ut ne utquam opus fuerit, aut etiamnum sit, novas semper in quotidianâ Hominum generatione Animas produci atque creari, utpote, quòd hæc in vivificato cujusvis Ovuli Embryone jam præexisterent. Quod si verò huic dein sententiæ objiceretur, quidnam tot Animarum myriades in Ovario Evæ egissent, cogitassent, aut ratiocinatae fuissent? Respondere possent tales Medici, non fecisse illas quid aliud, quàm solent aliàs infusæ, secundum communem sententiam formati Embryonum corpusculis Mentis humanæ, quarum in illis operationes planè nesciuntur. Si porrò objiceretur, hac ratione, sicuti quamplurima Ovula infœcundata manent, minusque vivificantur, totidem quoque Animas frustra à

Quid statuere possent, qui Fœtus futuri rudimenta ac formas in Ovulis nondum fecundatis existere credunt.

Deo creatas fuisse; responderent iterum, fortè non omnibus, sed iis tantùm Ovulis Animas inditas fuisse, è quibus Conditor Omnipotens & Omniscius Homines tandem prodire voluit; imò plurimas etiam Animas ex Ovulis vivificatis, atque Embryonibus ante vel post partum statim mortuis, revocatas ad æternitatem fuisse, & adhuc porrò sæpius revocari. Sed hæc malumus perspicacioribus expendenda relinquere, quàm certi quid in tanta rei obscuritate definire atque statuere. Præprimis autem heic Theosophiæ cultoribus lustrandum permittimus, annon talis sententia locum invenire, & annon ex illa Peccati originalis translatio ad universum genus humanum facilius clariusque explicari posset?

*Tempus ac
modus in-
fusionis A-
nimæ ob-
scurus.*

XVII. De tempore ac modo, quo quidem Anima rationalis Cerebro formati ac vivificati ex ovo Hominis immittitur & unitur, nescimus iterum, quid statuere debeamus, quocunque enim nostræ se cogitationes vertunt, nil nisi tenebras hac in re offendunt. Interim, dum communis opinio vult, creari de novo semper animas, fiet id tum demum, quando Cerebrum in Embryone humano jam formatum, modisque omnibus absolutum est; nullumque penitus intervallum, sive momentum temporis inter creationem ejus atque unionem cum Cerebro intercedere, sive, ut alii loqui amant, à Divini Numinis providentiâ Mens humana uniendo creari, & creando uniri debet.

*Corporis
callosi u-
sus.*

XVIII. *Corpus callosum* reliquæ Cerebri medullæ fundamentum & basis quasi existens, tubulos nerveo Fluido riguos inde recipit, atque eosdem densius collectos vel compactos subjectæ Medullæ oblongatæ committit; ex parte verò etiam ipsi *Fornici* concedit, qui non nisi *callosi Corporis* processus existere videtur, atque usum præstat partim cum eodem corpore communem; partim etiam cum *lucido Septo* ad cavitatis Cerebri in *Ventricul* distinctionem inservit.

*Ventricu-
lorum Ce-
rebri usus.*

XIX. *Ventriculi* autem Cerebri tam anteriores, quàm posteriores receptaculi cujusdam munere fungi nobis videntur, quatenus nempe Humorem seroso-aquosum, tum è Plexûs choroidei glandulis secretum, tum etiam ex ipsis partibus circumjacentibus exsudantem vel transpirantem, in
suam

suam cavitatem recipiunt , eumque hinc ulterius ad excre-
 toria loca amandandum, ipsi Infundibulo potissimum im-
 mittunt. Hujusmodi verò usui destinatos esse *Ventriculos*
istos, ex Observationibus plurimum confirmatur, quotidie
 enim in Cadaverum apertione & lustratione videmus Cere-
 bri cavitates serosâ humiditate repletas existere ; non rarò
 etiam in statu præternaturali tanta fit in ipsis aquosi ichoris
 colluvies , ut plures quandoque uncias hinc extrahere da-
 tum sit. Ea ipsa verò colluvies nonnunquam apoplectici *Colluvies*
 Morbi causa, per compressionem Medullæ circumfusæ eva- *serosa A-*
 dere potest. Ita cum Anno 1709. d. 16. April. Argentorati *poplexiæ*
 Cadaver aperuissimus Mulieris vino multum deditæ , ætatis *causa.*
 circiter 40. annorum, brevis aliàs staturæ, sed supra modum *Observa-*
 obesæ (ut præsentis omnes tantæ pinguedinis, quæ sub cute *tio.*
 ad 5. propemodum transversorum digitorum crassitiem un-
 diquaque accedebat, molem non sine admiratione spectare-
 mus) quæ post cœnam lautiolem solito, & Vini haustus lar-
 giores, ex inopinato, cum fellæ prius infedisset, & tantillum
 vomuisset, in terram concidit, animamque reddidit ; de-
 lecto cranio in Ventriculis Cerebri colluviem aquosi ichoris
 maximam invenimus, quæ libram unam suo pondere facile
 superasset , ut nequiquam dubitaverimus , à mole istâ
 Cerebri cameram, & subjectas substantiæ medullofæ partes
 nimiooperè compressas apoplecticum Insultum, quo Fœmi-
 na subito extincta fuit, produxisse : quanquam etiam ma-
 culæ & tubercula quædam minuta rubicunda, quasi inflam-
 matoria, hinc inde circa Stomachi orificium sinistrum per
 tunicas sparsa & reperta, nonnullis adstantium Veneni pro-
 pinati suspicionem commoverint.

XX. Quando itaque Ventriculi Cerebri ad serosas *Anima*
 humiditates recipiendas unicè sunt destinati, nulla amplius *non residet*
 restabit de eorum usu controversia, sponteque adeo conci- *in Ventri-*
 det eorum opinio, qui vel Animæ sedem, vel Spirituum *culis Cere-*
 animalium conceptaculum ibi constituere fategerunt. In *bri.*
 quam posteriorem sententiam cum affeclis suis *Renatum Des*
Cartes descendisse notavimus, dum inter alia *Tractat. de Ho-*
min. Part. V. pag. m. 116. de distributione Spirituum ita ait : *um rece-*
ptaculum.

Nunquam vel unomomento in eodem loco consistunt, sed quamprimum ingrediuntur in Ventriculos Cerebri, per poros glandulæ, statim tendunt versus eos tubulos, qui præ aliis directè opponuntur poris istis. Et paulo post citat. loco pag. 120. Jam vero, inquit, cum Cerebri substantia mollis & flexilis sit, ejus Ventriculi valdè angusti, & ferè in totum clausi essent, ut in Cadaveris humani Cerebro apparent, si nulli in eos Spiritus ingrederentur. Ingeniosa quidem hæc, ut omnia Cartesii cogitata, opinio est, sed quæ tamen omni probabilitate & fundamento, ut liberè bonaque cum veniã quod verum esse putato, fatear, caret; postquam enim experientia anatomica ostendit, etiam in statu naturali & vegeto Ventriculos istos Lymphã refertos existere, non est quod à Cartesianis, & Celeberr. de La Forge, qui non nisi in Hominibus morbo quodam extinctis id contingere & observari, contra Bartholinum asseruit, in Notis ad Part. V. Tract. de Homin. Cartes. pag. m. 114. amplius regeri posse videatur. In omnibus autem Cadaveribus Ventriculos Cerebri Lymphã quadam refertos inveniri, etiam in statu naturali, extra controversiam est; nisi dicere velimus, omnes Homines tali morbo interire, qui aquam in Ventriculos illos effundat, quod esset absurdum, quoniam in Subjectis violentâ morte extinctis, adeoque in Hominum benè valentium, Brutorumque trucidatorum Cadaveribus, cavitates illæ Cerebri phlegma in se nullum continere deberent, cujus tamen contrarium & propria nos autopsia, & perspicacissimorum Anatomicorum experientia docuit.

Sed Lympham a quosam naturaliter etiam secretam admittunt.

Plexus choroidis usus.

XXI. Plexus choroides in duas alas posterius in Ventriculis expansus, cum inter vascula sua innumera, copiosas simul glandulas, sicut in descriptione ejus ostensum fuit, contineat, dubium esse nullum debet, quin ejus ope serosa magis, & Fluido nerveo gignendo inepta portio ex Sanguine arterioso secreta, in Ventriculorum cavitatem deponatur. Ut hoc modo Sanguinis dephlegmationi, depurationi, & attenuationi inservire, ac simul qualicumque suo calore circumjacentes Medullæ Cerebri partes refocillare potius videatur, quam, sicuti quidam perperam finxerunt, Spirituum animalium secretionem promovere.

XXII. Cor-

XXII. *Corpora striata* in Ventriculis Cerebri anteriùs conspicua, cùm duplici etiam gaudere substantiâ medullôsâ deprehendantur, verosimile est, in illis quoque nervum Fluidum, non secus ac in Cortice Cerebri, ex puriore adlabente Sanguinis latice segregari, illudque postea in excretorios tubulos, sive strias albicantes numerosas diffundi. Quæ striæ dein colligatæ, ex parte *olfactorio* Nervorum pari, quod circa extremitatem *Corporum striatorum* prodire notatur, in specie originem dare videntur.

Corporum striatorum functionio.

XXIII. *Thalami Nervorum opticorum* sive *Crura Medullæ oblongatæ* peculiare quid in suâ structura non reconduunt, ac idcirco videntur tantùm esse simplices eminentiæ aut processus, tum ad Fluidi nervei secretionem aliqualem; tum etiam ad ejusdem dispensationem, & ad nervosos tubulos colligendos, coërcendos atque compingendos facti: qualem quidem usum statuimus communem omnium in genere *Protuberantiarum medullofarum*, tam circa Cerebrum proximè, quàm in Medullâ oblongatâ conspici solitarum; Speciatim verò hi *Thalami Nervis opticis*, qui inde emergere cernuntur, ortum concedere videntur. Legi in hanc rem meretur Willisii *Observatio Anat. Cereb. Cap. XIII. pag. m. 99.* quâ quidem in Volucris & Piscibus dictos *Thalamos* ingenti mole protuberantes, & Cerebro ipso haud multo minores existere, non semel expertus est: argumento, quòd, sicut Volucres præ aliis Animantibus visu pollent acuto magis, ita ampliori etiam *Thalamorum istorum* mole instruantur; quod itidem obtinet de Piscibus, modò consideremus, visionem ipsorum per medium crassius, Aquam scilicet, contingere.

Thalami Nervorum opticorum ad quid interserviant?

XXIV. Circa *Nervos opticos* autem hoc præcipuè animadvertendum venit, quòd propè Infundibulum mutuò quasi coalescant. Equidem Anatomicorum nonnulli per totalem substantiæ confusionem id fieri arbitrabantur, sicque effici credebant, ut Objectum aliquod binis Oculis representatum, non duplici sed unicâ tantùm facie ad Sensorium eomune pertingat. Quin simul sibi persuadebant, functiones talium *Nervorum opticorum* invicem ita communicare,

Nervorum opticorum conjunctio,

Quomodo
fiat?

ut alterutro eorum obstructo, infarcto, resoluto, vel aliter etiam læso, omnis visiva virtus in alterum adhuc sanum, adeoque in unum Oculum transferatur ac redundet; hincque dependere autumârunt, quòd Monoculi visûs sui acumine & excellentiâ aliis Hominibus, gemino præditis Oculo, nihil cedere soleant. Verùm si autopsiam super dictam *Nervorum opticorum* coalitionem consulamus diligentius, falsum esse omninò deprehendemus, illos per aliquam substantiæ confusionem, aut, velut aliis loqui placet, decussationem saltem radiorum conjungi; cum nonnisi Membranarum suarum medio firmiter secum invicem connasci videantur. Id quod cum primis etiam ostendere conatus est Isbrandus de Diemerbrœk *Anat. Corp. Hum. Lib. III. Cap. VIII. p. 606.* ubi Autopsiæ propriæ plurium Authorum observationes idem evincentes superaddit. *Nam, inquit, Vesalius, Aquapendens, & Valverda scribunt, se aliquando hos Nervos ductu toto divisos observâsse, atque inde concludunt, semper duos esse Nervos, sed communiter ad concursum membranis unitos.*

Ufus Cor-
porum or-
biculari-
um Cere-
bri du-
bius.

XXV. Sequuntur quatuor illa *Corpuscula orbicularia*, sub *Natium & Testium* nominibus in descriptione prioris nostræ Dissertationis exposita; circa quorum usum & actionem magna est apud Anatomicos etiam Celeberrimos lis & controversia, eo quod ratione certum quid assequi, vel ex observationibus solidum quicquam ea de re statuere atque probare vix liceat, ut ea propter de eorum functione certâ dubii haud immeritò hæreamus. Willisus ingenioso asserto autumat *Nates & Testes* esse corpora media, per quæ Spirituum animalium è Medullâ oblongatâ in Cerebellum transfluxus, rursusque è Cerebello in Medullam oblongatam commeatus datur, atque sic, ut conjecturat, comunicatio motuum inter Cerebrum & Cerebellum, per consequens etiam Passionum Animæ cum Actionibus automaticis consensus fiat. Vide sis ejus *Anat. Cerebr. Cap. XIV. pag. m. 107. & seqq.* Verheyus autem, *Medicus & Anatomicus Lovaniensis Celeberrimus*, conjicit, *Natium* munus forsan circa Cibi, *Testium* verò circa Potûs appetentiam versari, ex eo quòd *Nates* in Bobus, Ovis, similibusque Animalibus majores, in Homine autem minores

minores longè observentur ; contrà *Testes* in iisdem Brutis minuti , in Homine verò non adeo parvi animadvertantur. Videlicet , ut judicat , quia illa Animalia victui quæritando assiduè incumbunt, de potu non adeo frequenter nec multum solliciti , ubi secus Homo de victu, seu cibus quærendis non tam anxie laborat, contrà verò potui copiosiori, quàm præfata Bruta, vacare solet ; vide ipsius *Anat. Corp. Human.* Sed æquè *Willisii* prior, ac *Verheyii* posterior conjectura infirmo niti videtur fundamento , atque nihil omnino evidenter probabile concludere. Tametsi enim *Willisio* largiamur, communicationem Cerebrum inter & Cerebellum necessariam esse, quia Passionum Animæ cum involuntariis seu automaticis actionibus, Cordis v. gr. motu, Chylificatione &c. consensus observatur , tamen liquidum nondum est, eam per *Nates* & *Testes* præcisè contingere ; quin potius per occultam viam, eamque forsan imperscrutabilem, aut per congressum Nervorum Cerebelli & Cerebri extra Cranium id fieri arbitraret. Quod autem posteriorem attinet *Verheyii* conjecturam , Homo certè habitâ proportionè ordinariè non plus, quàm Bruta perfectiora bibere videtur ; quanquam per prævam & maximè detestandam consuetudinem multi, & nimis omnino multi observentur Bibuli, qui præternaturalem potûs appetentiam luxu suo contraxerunt ; à quâ profectò Siti extraordinariâ & præternaturali ad naturale & ordinarium potandi desiderium , in Hominibus majus quàm in Brutis statuendum, nulla videtur esse consequentia : præsertim cum Homines reperiantur , in sequiori maximè sexu quamplurimi, qui parum, & quandoque per aliquot dies nihil planè bibunt. Sic etiam quod Cibi attinet desiderium, nescio an Homines, proportionè corporis habitâ, minus quàm Bruta comedant ; aut etiamsi concederem hoc, nullam tamen adhuc vim sequelæ viderem. Igitur speciosis ejusmodi functionibus, quas quidem dicti Auctores *Prominentiis illis* ingeniosè fatis attribuerunt, ceu dubiis, relictis, dum glandulosam illarum substantiam , aliis Cerebri medullofis Protuberantiis haud absimilem notamus , potius aliquam in illis Fluidi nervosi secretionem contingere verosimile judicamus ;

*Fluidum
in illis ner-
veum se-
cerni vi-
detur.*

judicamus ; quod dein fluidum Cerebello vel Medul-
læ obongatæ per tubulos nervosos infusum, hincque ulte-
rius per Nervorum ductus delatum, ad Motum vel Sensum
loco incognito promovendum, conservandumve suam ope-
ram contribuat. Cui sententiæ favet cumprimis *Celeberr.*
Riedley, qui *Anat. Cerebr. Cap. XIII. pag. m. 133.* *Negari*
equidem non potest, ait, ea, scilicet Testium & Natium cor-
pora, esse corpora medullaria, suumq; symbolum non minus,
ac reliquæ Cerebri partes, addere in Fluido animali seu Spiri-
tibus elaborandis. Ubi enim ea dissecuri, ex eadem, ac Pro-
cessum annularem & Thalamos Nervorum opticorum, scilicet
partim cineritiâ, partim medullari, & in Cerebris recentibus ali-
quatenus striatâ substantiâ conflare observo.

*Glandula
pinealis
usius.*

XXVI. *Pinealis glandula, in angulo, quem Nates*
efformant, suspensa, postquam Philosophorum modernorum
princeps, cui magnam scientiæ nostræ quantulæcunque par-
tem debemus, Cartesius inquam, Animæ rationalis nostræ
sedem in eâ collocavit, omnium oculos & mentes in se
convertit. Quò autem Viri sententia vel hypothesis pateat
clarius, placet huc verba ejus de Glandulâ hac transcribere,
quæ habet Tractat. de Passion. Anim. Part. I. Artic. XXXI.
ita sonantia : Sciendum quoque, quod licet Anima sit juncta
toti Corpori, in illo tamen est quædam pars, in qua exercet suas
functiones specialius, quàm in cæteris omnibus. Et vulgò cre-
ditur, hanc partem esse Cerebrum, aut fortè Cor, quoniam tan-
quam in ipso Passiones sentiuntur. Sed rem accuratè examinan-
do, mihi videor evidentè cognovisse, partem eam corporis, in
quâ Anima exercet immediatè suas functiones, nullatenus esse
Cor, neque etiam totum Cerebrum, sed solummodo maximè inti-
mam partium ejus, quæ est certa quædam glandula admodum
parva, sita in medio substantiæ ipsius, & ita suspensa supra ca-
nalem, per quem Spiritus cavitatum Cerebri anteriorum com-
municationem habent, cum Spiritibus posterioris, ut minimi
motus, qui in illa sunt, multum possint ad mutandum cursum
horum Spirituum, & reciprocè minimæ mutationes, quæ acci-
dunt cursui Spirituum, multum inserviant mutandis motibus
hujus glandulæ. Articulo sequenti dein ita pergit : Ratio quæ
me

me movet , ut credam , Animam non posse habere in toto corpore alium aliquem locum, præter hanc Glandulam, ubi immediate exerceat suas functiones, hæc est; quòd considerem alias omnes partes nostri Cerebri duplices esse, prout etiam habemus duos Oculos , duas Manus , duas Aures , & denique omnia Organa nostrorum Sensuum externorum sunt duplicia. Et quia nonnisi unam & simplicem cogitationem unius rei eodem tempore habemus, necessario oportet dari aliquem locum, in quo duæ imagines, quæ à duobus Oculis veniunt, aut duæ illæ aliæ impressiones, quæ ab unico objecto veniunt , per duplicia Organa aliorum Sensuum, possint convenire in unum, antequam ad Animam perveniant, ne ipsi repræsentent duo Objecta loco unius. Et facile concipere est, has imagines, aut alias impressiones uniri in hac Glandulâ, ope Spirituum, qui replent cavitates Cerebri; sed nullus locus alius in corpore est, in quo ita possint uniri, nisi quatenus in hac Glandulâ unita fuerint. Atque hæc est Cartesii hypothesis de Glandula pineali & Spiritibus animalibus, è cavitate Cerebri in illam appulsis, quâ quidem tota ferè *Tractatus de Homin. Pars quinta* absolvitur, ac ubi Sensationes, Motiones, cunctasque adeo Functiones animales per idem fundamentum, curiosâ non minus quàm ingeniosâ subtilitate explicare & demonstrare conatur. Cui quidem opinioni , qui fabricam Cerebri ignorant , ac propriis non intuentur lustrantve oculis, assensum facile præbent, & longè verissima tenere credunt : Anatomici autem, qui intimius naturam Cerebri & partium ejus scrutantur , ac perspectam habent, facile largiuntur, non nisi ingeniosa illa esse cõmentata, & subtilia Philosophi tanti cogitata. Equidem mirari oportet insignem Viri illius industriam, & rationis maximum acumen, quo Functiones Sensuum Motûsque explicare sategit, meritoque ipsius placitis assentiremus, si modò sublimes, quas formavit, suppositiones , cum naturæ simplicitate convenirent. Appositè hinc Medicus quidam *Anglus Colleg. Londin. Socius Celeberr.* sublimem & admirandam Cartesii Philosophiam majori se cõmendaturam fuisse utilitate ait, si plus temporis dissectionibus, minusque speculationibus tribuisset. Videtur enim pro perspicacitate suâ longè alias sta-

biliturus fuisse hypotheses , si Cerebri fabricam clarius habuisset perspectam , prout nimirum hodiernis Anatomicis, ex novis inventis & observationibus quamplurimis innotuit.

Difficultates circa opinionem Cartesii.

XXVII. Ut autem nostras circa opinionem istam difficultates proponamus, 1. Quis unquam Nervorum in Plexu, seu Superficie cavitationum Cerebri concursum, & Tubulorum nervosorum aperturam , sive hiatus in Ventriculos demonstrabit? Profectò horum facies, intus extusve etiam lustrata, omnino repugnat; quosdam enim, ne dicam cunctos, ibidem Nervos coire vel convenire, & in Cavitationem versus *Glandulam* dictam aperiri, falsum esse Autopsia sufficienter docet. Atque ut 2. experientiae rationem addamus, annon est contra leges mechanicas naturae, statuere, ex angustiis Nervorum poris vel canaliculis Spiritus animales in amplam Cerebri cavitationem extravasari? Nonne suum ita motum infringi paterentur? 3. Deinde quomodo Spirituum, quos tam subtiles Cartesius in Ventriculis asservari statuit, in *Glandulae pinealis* poros ingressus & egressus, sive influxus in eam, & effluxus ex eà reciprocus, sine confusione qualicunque peragi posset? Certè putarem, si Spiritus tales modo per tubulos nerveos adfluere, & *Glandulam* ingredi, modò iterum refluere, & per eosdem tubulos reverti debeant (quia Spiritus, ex *Cartesii* hypothese, necessariò à corpore ad *Glandulam*, & vicissim ab hac versus corporis partes moventur) insignem eorum in Nervis, aliisque, in quibus ex ejus opinione hospitantur, partibus confusionem & luctam oborituram; ac proin id non magis est possibile, quàm esset, si Sanguis per arterias è Corde fluere, & iterum per easdem ad Cor refluere deberet. 4. Etiam ad motum illum Spirituum in Ventriculis Cerebri, quem Author noster agnoscit, tam celerem, minimè congrueret mollis adeo & phlegmatico-humida Cerebri *Ventriculorum* dispositio, & *Glandulae pinealis* laxitas. 5. Insuper tam apposita non est *Glandulae pinealis*, respectu *Ventriculorum* Cerebri, positura, qualem *Cartesius* sibi imaginatus fuit, id quod iterum autopsia sufficienter docere potest. 6. Atque etiam, quod de *Glandulae ejusdem* suspensae mobilitate, quâ fiat ut Spiritus modò in hos, modò in illos
poros

poros influant, supponit, minus probabilitatis habet; pro-
fectò pars molliuscula & glandulosa, nec ita leviter suspensa,
quemadmodum est *Glandula pinealis*, tam regularis & cele-
ris mobilitatis haud capax videtur. 7. Denique *Glandula*
dicta vel ideo Sensùs còmunis Organum esse nequit, quia
non est medullaris & nervosæ texturæ. Etenim partem, quæ
Spirituum motibus recipiendis ac dirigendis inservire debet,
necessariò nervosam existerere debere, haud credo quisquam
inficias ibit. Cùm itaque autopsia & experientia sufficiens
nos doceat, nihil minus, vel in *Plexu superficiali Ventriculo-*
rum, vel in *Glandulá pineali*, quàm Nervorum fieri concur- *Conclusio.*
sum, imò ne vix quidem ulla esse nervea filamenta, quæ Glandu-
lam hanc ingredientia demonstrari vel inveniri possint;
non video rationem amplius ullam superesse, quæ nos ad
premenda hac in re vestigia *Cartesii* magnoperè impellat.
Equidem haud refragamur, istam *Glandulam* unicam esse & in-
divisam, atque in medio quasi Cerebro aliquatenus suspen-
sam, quod alii nulli parti competit; sed hoc tamen minimè
sufficit, ut eapropter illam statim pro Animæ sede agnosca-
mus. Quidcunque enim largiamur, semper falsum mane-
bit, Nervorum aliqua filamenta, ne dicam universa, quod
primarium est, ad Animæ Sedem & Sensorium còmunè sta-
biliendum, requisitum & fundamentum, in dictâ parte ter-
minari, concurrere, aut uniri.

XXVIII. Quod enim attinet *Processus illos medullares*, à *Processus*
Thalamorum opticorum jugis exortos, & versus *Glandulam* *illi me-*
pinealem protensos, nonnulli quidem ex *Cartesii* sequacibus *dullares*
eos ipsi planè inferi putârunt; sed hoc falsum esse docet au- *Thalamo-*
topsia, diligentiori enim factâ inquisitione, nulla *Processuum* *rum opti-*
istorum pars *Glandulam* ingredi observatur: velut id etiam *corum non*
Willisium adnotâsse *Thes. XVI. prioris Dissert. nostræ* monuimus. *ingrediun-*
Sed idem tamen ulterius *Clarissimi* Riedley experientia solidè *tur Gland-*
confirmat, vid. ejus *Anat. Cerebr. Cap. X. p. m. 117.* Hoc posi- *dulam.*
to etiam ultrò cadit *Clariss. Vieussens* opinio, quâ *Glandu-*
lam pinealem ad Spiritum quendam animale, ex Nervulis
ipsi insertis recipiendum, inservire arbitratur, ut videre est
in ipsius *Neurolog. univers. Lib. I. Cap. XI. pag. 71.*

Obiectio a-
lia adver-
sus Cartesii
opinionem.

XXIX. Præterea ut vel hoc etiam ex abundantæ *Cartesii* sententiæ addictis objiciam, cur quæso *Glandula pinealis* in Ove, Caprâ, iisque adeo Animalibus, quæ, ut cum vulgo loquar, imaginatione memoriæve propemodum destituta sunt, & præ Homine longè torpidiores habere Sensus solent, major & notabiliter amplior existere observatur, quàm in Homine, si Sensorium cõmune & Animæ sedem in eâ constituent? Ais fortè in Brutorum *Glandulâ pineali* præter Sensus cõmunem, Memoriam quoque aliquatenus exerceri, in Homine autem unicè magis Sensus cõmunem ibi stabiliri; ac eapropter *dictam Glandulam* in Brutis majorem, in Homine verò minorem existere. Cui opinioni ansam quoq; præbere posset *Cartesius*, quando in *Epistolar. Part. II. Epist. XXXVI.* ita ait: *Sed quantum ad species, quæ in Memoriam asservantur, illas non aliter concipio, quam adinstar plicarum in chartâ semel complicatâ permanentium; & sic credo, illas præcipuè recipi in totâ Cerebri substantiâ, quamvis non negem, quin in istâ etiam Glandulâ aliquatenus esse possint, maximè in stolidioribus ingeniis. Præstantiora enim & acriora ingenia quod spectat, illam valde liberam & mobilem habere debent; quemadmodum etiam videmus, eam esse in Hominibus minorem, quam in Brutis, in quibus cæteræ contra Cerebri partes sunt majores.* Verùm enim verò si repetamus, quæ superius jam diximus, *Glandulam pinealem* non esse partem medullarem & nervosam, patebit etiam, illam Memoriam organum nullo modo existere posse.

Glandula pinealis
Morbis obnoxia.

XXX. His adde demum, quòd *Glandula pinealis* præ aliis Cerebri partibus sit Morbis variis obnoxia, unde v. gr. subinde, imò frequenter admodum Mucò copioso infarcta & obliterata, vel scirrhusa sive indurata deprehensa fuit, Homine nihilominus vivente, sentiente, ratiocinante: id quod fieri minimè potuisset, si Animæ sedes in eâ existere debuisset. Ut taceam nunc partim Homines viventes, atque ratione sanâ utentes, quibus eadem pars ossea connata fuit: partim *Sylvii* observationes, ubi in *Glandulâ pineali* Arenulas sæpius, & Calculum aliquando invenit subrotundum. Qualem etiam Calculum, ultra dimidium *Glandulæ* occupantem, *Florentius Schuyl* observavit, uti patet ex ejus *Præfatione ad Tract. de Hom. Cartesii.*

XXXI.

XXXI. Quando igitur nulla planè invenitur in corpore nostro pars una, eaque indivisa, in qua omnes penitus Nervi, tanquam in origine suâ conveniunt atque uniuntur; sed in universâ prorsus Cerebri anterioris Medullâ concursus Nervorum contingit, in eâ potiori jure, quàm in *Glandulâ pineali*, Animæ habitaculum, ubi immediatè suas exercent functiones, constituendum esse nobis videtur, eo modo, quem superius *Thesi XI. & seqq.* sufficienter jam expositum tradidimus

Animæ habitaculum in Medullâ Cerebri.

XXXII. *Pinealis* autem *Glandula* ad Lympham quandam ex arterioso Sanguinis latice segregandam, hincque per Ventriculorum hiatus ad Infundibulum transmittendam potius, quàm ad præbendum Animæ domicilium nata videtur; & hinc *Glandulæ serosæ* vel *conglobatæ* nomen meretur. Sicut optimè etiam hoc suis observationibus confirmat H. Riedley, *Anat. Cer. Cap. X.* In Cerebro, inquit, *hydropico Pueri Strumosi* eam, scilicet *Glandulam pinealem*, usque adeo tumefactam, ut solitam magnitudinem ter superaverit, & ratione copiosæ *Lymphæ gelatinosæ*, in eâ tam copiosè stagnantis, perfectè transparentem conspexi. Patet igitur exin, eam meram *Glandulam*, *conglobatarum* vel *lymphaticarum* speciei inserendam; adeoq; pro receptaculo Spirituum Animalium juxta Vieussenium, vel *Sede Animæ* juxta Cartesium minùs aptam esse. Sed & secundariò *pinealis Glandula* ad choroideum Plexum in sua expansione sustinendum inservire videtur.

Glandula pinealis lympham secernit.

XXXIII. A Cerebro strictè sumto, cujus totius in genere, tum & partium ejus singularum in specie Functiones hucusque exposuimus, separatur & distinguitur *Cerebellum*, posteriorem in Occipite situm globum efficiens, quod sine peculiari fine à naturâ haud factum esse, jam superius monuimus. Circa illud quidem diligentius occupatus fuit *Perस्पiciaciss.* Willisius, qui proin singularem ejus usum adcuratius solidiusque determinâsse videtur; cum enim in Animalium variorum Cerebris, diligenter cultro anatomico subjectis, per longam observationem animadvertisset, structuram & configurationem Cerebri anterioris in iis, quæ Sensu, Imaginatione, Indoleque discrepant, multum variare; *Cerebellum*

Cerebelli usus.

lum verò nihilominus in plurimis Animantibus, quantumvis specie, formâ, & indole differentibus, eodem ut plurimum ritu constructum esse: cum insuper ulteriori factâ indagatone Nervos, qui spontaneis & vitalibus Actionibus inserviunt, à Cerebello speciatim oriri adnotasset, uti legitur in ejus *Anat. Cerebr. Cap. XV.* tandem probabiliter admodum, nostro quidem arbitrato, *Cerebellum* ad vitales, & ab Animâ independentes Actiones atque Motus, velut sunt Cordis pulsatio, Respiratio *à seorsis*, Alimentorum concoctio, Chyli protrusio &c. à summo Opifice specialiter destinatum esse asseruit. Id quod ulterius confirmare potest experimentum, à *Celeberr. Riedley Anat. Cer. Cap. XVII. pag. m. 149.* institutum, & à *Perrault. Mechan. des Anim. P. II. C. 7.* *Vieufsens Lib. I. Cap. 29.* *Bohnio de Renunc. Vuln. p. 230.* aliisque Viris Excellentissimis laudatum, quo quidem secto Animalis cujusdam Cerebro, Motus automatici, uti Cordis pulsus, adhuc horis aliquot perdurant: secto autem Cerebello, Cerebro licet integro servato, è vestigio omnes conquiescunt, & statim Animal moritur.

*Experimentum
anatomium.*

*Cerebelli
partium
Functio-
nes.*

XXXIV. *Cerebelli Processus & eminentiæ variæ, nec non substantia duplex corticalis & medullosa, cum similibus Cerebri anterioris supra expositis partibus, analogas Functiones obire solent, hoc tamen cum discrimine, quod Partium Cerebelli usus, ad spontaneas magis & vitales actiones dirigatur; illarum verò Cerebri ad animales & arbitrarias potissimum. Pedunculi Cerebelli sunt medium, quo istud cum Medullâ oblongatâ conjungitur, & ita Liquidum nerveum, in Glandulis corticalibus progenitum, annulari Protuberantiæ (deinceps quinto sexto & septimo Nervorum paribus ortum præbenti) infundere, hincque ulterius per eadem paria in corporis Viscera distribuere ac propellere solet.*

*Plexus
choroidæus
Cerebelli.*

XXXV. *Plexus choroidæus Cerebelli, quem in priori Dissert. describendum præterieram, oritur posterius à ramulis Arteriæ cervicalis, qui nimirum invicem comissi, cum Venulis comitibus in choroidem illum sive reticularem Plexum expanduntur; hic dein imediatè sub pari octavo Nervorum*

vorum

vorum delatus , in quartum usque Ventriculum protenditur, ibique Cerebelli fundo superincumbenti laxius affigitur. Cum itaque Plexus hic glandulosus quoque sit, eique, qui anteriores Cerebri Ventriculos occupat , quoad texturam suam, valde similis deprehendatur, non hæsitamus ipsi quoque analogum adscribere usum, quo nimirum Cerebelli adjacentes partes calore blando refocillare, atque Glandularum suarum ope serosam Sanguinis arteriosi portionem segregare dicitur, quæ dein secreta per Ventriculi quarti ductûs continuationem ad Infundibulum corrivare ac profluere solet.

XXXVI. Ex hæctenus expositis jam difficile non erit, etiam *Medullæ oblongatæ*, binis Cerebri & Cerebelli globis baseos adinstar substratæ, proprium & adæquatum usum divinare; hæc quippe medullares Tubulos universos, suo turgentes Fluido, à Cerebro, Cerebello, horumque prominentiis in se colligit, arctius conjungit, coarctet, compingit, atque sub *Fasciculorum nervosorum* formâ demum ex sua substantiâ emittit, inque Corporis partes singulas, per Cranii foraminula penetrando distribuit; imò etiam accepta à Cerebro anteriori nervosa filamenta, *Medullæ spinali* per Occipitis foramen comunicat, & cum eâ hoc pacto continuatur: cujus proin usum in *præcedente Dissertatione* circa finem attingimus. Hoc tamen adhuc notari velim, cum ipsa è duplici quoque, scilicet *glandulosâ cineritiâ*, & *medullari albidâ* substantiâ confletur, etiam propriam in eâ celebrari Fluidi nervei secretionem atque dispensationem, usque adeo ut, si quacunque demum de causa Cerebrum deficiat, aut minus probe suum munus expediat, contingere soleat, ut *Medulla ista*, adaugendo & multiplicando suam operam, defectum illius compenset. Quod imprimis ex observationibus, quibus Cerebro existente magis parvo, *spinalis Medulla* magnitudine multum increvisse notata fuit, verisimile fit, qualem Observationem videre est infra *Cap. II. Thef. 5.*

Medullæ oblongatæ usus.

XXXVII. *Infundibulum* serosos Humores è Cerebri Ventriculorum hiatu adlabentes recipit, atque pituitariæ Glandi potissimum infundit: quanquam *Exper. Bidloo* in splendida suâ *Corp. Humani Anatome Tab. IX.* *Infundibulum*

Infundibulum cui usui inserviat?

bulum illi Glandi non insertum, sed mediante tantum membranâ quadam connexum esse doceat. Hujus enim assertum autopsia refellit, æquè ac omnium aliorum Authorum experientia & authoritas, nec non Glandulæ illius magna humiditas, ita ut de insertionem istâ vix ullus supersit scrupulus, meritoque receptus hætenus Infundibuli usus, scilicet ad ferrosam Lympham, è Ventriculis Cerebri admittam, *Pituitariæ* Glandi infundendam, confirmari videatur. Certè enim necesse est, ut Infundibuli liquor, ceu potiore partem excrementitius, alicubi è Cerebro foras protrudatur; secus enim in eo nimio perè cumulatus, brevi temporis spatio apoplecticam Tragœdiam exerceret.

*Glandis
pituitariæ
us.*

XXXVIII. *Glans* igitur *Pituitaria* dicta, recipit osculis suis affluentem placidè ex Ventriculis Cerebri Lympham, hancque per ductus excretorios, ut hætenus nondum adcuratè visos aut demonstratos, potissimâ parte in palatum ablegare videtur. Sed & probilitate haud caret, eandem adhuc propriam obire Secretionem, quando glandulosam obtinere structuram, & arteriolas haud paucis irrigari, sub ejus administratione anatomicâ cernitur; imprimis arteriolas ejus Aquæ, Atramento probè tinctæ, injectio detegit. Procul dubio autem Lympham quandam, sive seroso-gelatinosam portionem è Sanguine arterioso Carotidum, per ramulos *Retis mirabilis* appulso, segregat, hancque dein Lympham secretam per Venas serosas, in jugularibus & subclaviâ Venâ Sanguini reaffundere non sine ratione conjicitur. *Atque duplici huic modo, seu duplici officio Secretionis, ait Celebratiss. Riedley Anat. Cerebr. Cap. IX. pag. m. 116. debentur duæ distinctæ substantiæ, ex quibus ea consistere videtur; quarum altera albida Lympham ex Cerebro derivatam eliminat, altera verò rubicunda illam immediatè ex Sanguine secernit.*

*Plexus vas-
culosi
quid præ-
stent?*

XXXIX. *Plexus* diversi *vasculosi* hinc inde in piâ Matre efformati, & circa Cerebrum æquè ac Cerebellum conspicui, ad hoc conducere videntur, ut per Tubulorum, quibus constant, protractionem & inflexionem, Sanguinis latex probè attenuetur, rarefiat aliquomodo, & glandulo-
forum

forum ope pororum à crassiore Seri aquosi portione liberetur ; atque hoc ipso etiam ad nervei Fluidi secretionem, in corticali Cerebri substantiâ aptior reddatur.

XL. *Nervorum* ex oblongatâ Medullâ undique erumpentium, & in omne corporis punctum distributorum usus ac functio est, partes omnes sensibiles membranofas & molles Fluido nerveo assiduè & jugiter irrigare, ipsisque debitum tonum ac elaterem imprimere, impressumque conservare, quò ad suas quæque actiones, Sensus videl. Motusque, deinceps naturaliter expediendos, aptæ sint ac maneant : reverâ enim nulla Pars corporis vegeta manere, & ritè valere potest, nisi à Nervorum fibris, Meningæ involucro stipatis, suam tensionem ac motionem adipiscatur. *Paria* autem *Nervorum* ejusmodi, in *priori Dissert. nostrâ* descripta, numeravimus decem, quorum quodlibet peculiaribus suis usibus, in hac vel illâ corporis parte præstandis, destinatum esse, ipsæ *Nervorum* ramificatæ insertiones abundè dicant ; quibus autem singulis fusiùs explicandis brevitatis gratiâ supersedeo ; iis, qui pleniorè Neurologiam tradere gestiunt, talia accuratiùs exponenda relinquens.

*Nervorum
in genere
usus.*

XLI. *Vasorum sanguivehorum*, Arteriarum non minus quàm Venarum formâ, per singulas Cerebri partes copiosissimè disperforum, utilitas est eximia & necessaria : ut scilicet *Nutritionis & augmentationis* materiam toti Cerebro indefinenter subministrant : ut dein suis glomerationibus vel convolutionibus, in Cerebri cortice fieri solitis, *Organum* quasi *Secretionis Spirituum*, sive *Fluidi nervei* originale efficiant : ut denique hinc inde piæ Matri irretita *Plexus varios* constituent, usui multiplici, ut suo loco dictum, accommodatos.

*Vasorum
Cerebri
sanguive-
horum u-
sus.*

XLII. *Vasa lymphatica*, vel *serosæ Venæ Cerebri*, eas, quas in aliis corporis partibus præstare solent, Functiones & heic expediunt ; scilicet lymphaticum Humorem è Sanguine Arteriarum emulgere, eumque confecto qualicunque itinere, & salutatis interea Glandulis conglobatis, tandem attenuatum, & noviter quasi elaboratum, Sanguini in jugularibus & subclaviis Venis reaffundere.

*Vasa Cere-
bri lym-
phatica
quid ju-
vent ?*

CAPUT II.

Cerebri in genere considerati Usum in compendio repetens.

I.

*Functiones
Cerebri
diverse.*

UT itaque hætenus prolixè exposita in compendium trahamus, & recolligamus, totum *Cerebri* nobile *Viscus* reliquis corporis partibus principis adinstar præest, Fluidum nerveum ex Sanguinis arteriarum Carotidum portione tenuiore, puriore, Corticis sui ope assidue segregat, nervosis Medullæ canaliculis committit, atque hinc ulterius per oblongatam spinalemque Medullam in totum corpus æquabiliter diffundit; adeoque Sensum omnem, Motusque cunctos, tam arbitrarios quam automaticos, in Partibus solidis ceu instrumentum & causa exercet. Præcipuè etiam Animæ nostræ rationali habitaculum præbet, in quo suos illa Sensus, perceptiones, cogitationes, & operationes cunctas, neque Imaginatione, neque Memoriam exceptâ constanter peragit. Dum enim è Nervorum elasticis fibrillis, innumerâ serie in universum Corpus distributis, ac divisis, Sensuum efficiuntur Organa, fit ut hæc ab Objectis qualibuscunque diversimodè perculsa, ad Cerebrum momento citius suum continent motum, ipsumque Sensorium commune attingendo, certas Animæ ideas contemplandas, sive considerandas offerant, vel Sensum in ipsâ determinatum qualemcunque producant; quem dein Judicium ac Voluntas ipsius sponte subsequens, vicissim certos nerveis in Sensorio communi filamentis motus imprimere, atque horum ope & medio corporis nostri Musculos, partesque organicas agitare solet. Hocque durat tamdiu, quamdiu Hominis vita sana subsistit, vel Anima corpori unita manet.

*Cerebrum
pars est
Corporis
nobilissi-
ma.*

II. Inde verò ulterius apparet, *Cerebrum* partem Corporis omnium nobilissimam ac præstantissimam existere, utpote ad vitæ continuationem absolutè necessariam; proinde non tantum ad esse, sed etiam ad benè esse, ac valere ipsius, symbo-

symbolam suam contribuere. Id quod experimentum, quo quidena communicatio Cerebrum inter & partes tollitur, vel impeditur, hincque actiones partium subito cessare conspiciuntur, luculenter & clarè evincere videtur; quemadmodum nempe id in Nervorum læsionibus, obstructionibus, compressionibus, per vulnera, lapsus ex alto, contusiones &c. factis, evenire, Practicis cunctis notissimum est. Sic & à Spinali Medullâ, in Colli vertebra interscissâ, aut saltem compressâ vel intortâ, omnes partes inferiores seu membra, quæ suam inde habebant cum Cerebro communionem, Paralyfi affligi, & Motu omni Sensuque destitui, ex Ephemeridibus Medicorum variis discitur.

III. Quod autem attinet exemplum decantatum *Bovis illius Parisiensis*, cuius post necem osseum in Capite Cerebrum fuisse repertum perhibetur: nec non alias plures consimiles observationes, Hominum vel Brutorum sine Cerebro, aut cum hoc osseo vel lapideo natorum sive inventorum; velut in *Ephemer. Nat. Cur. Ann. I. Dec. I. Observ. 26.* à J. Theod. Schenkio exemplum adducitur Bovis, cuius Cerebrum in marmoream planè duritiem conversum fuerit. Similiter *Observ. CXXX. ejusdem Libri*, Joh. Jac. Dobrzensky de Nigro Ponte memoriæ prodidit, Cerebrum in Bove, qui utut suam escam avidè devoraret, nullatenus tamen pingue fieri potuerat, petrefactum ac instar saxi repertum fuisse. In primis autem *Dec. I. Ann. III. Observ. CXXIX. Celeberrimi Wepferi Scafus. Historia Puellæ sine Cerebro natæ* habetur; cuius *Caput*, inquit, *admirandi spectaculi objectum erat; primo intuitu occurrit moles convexa, rubicunda, anfractuosa, similis ferè Cerebro jam denudato: prout nimirum in Theatris Anatomicis, Cranio in orbem secto & ablato, durâ Meninge decussatim incisâ, & cum corpore falciformi reclinatâ, ostendi solet; nisi quòd superficies rubicundior, & quasi carnosior esset, nec in medio divideretur, sulciq; anfractuorum magis superficiari conspicerentur: adeo ut Cerebrum cute capillatâ, & maximâ Cranii parte, quam ollam vocant, spoliatum explorati mi nostræ sibi putaverimus. In dextro latere blandâ manu membranam rubicundam tenuem, Cerebrum putatitium operientem, cultello separavi;*

ravi, unde anfractus magis hiscebant, quos dum digitis amplius diduco, deprehendo totam hanc molem esse corpus, ex plurimis vesiculis, à summo ad basin cranii seu conglomeratum, seu combinatum, & ne minimum quidem Cerebri in hoc latere eousque apparuit: quod etiam in sinistro latere evenit, ubi totam molem ad basin, postquam nihil Cerebri conspexissemus, adcuratoris examinis gratiâ, uno ictu amputavi &c. Cui adhuc simile est aliud exemplum *Puella sine Cranio & Cerebro viventis*, ab Excellentiss. Raygero, Dec. I. Ann. VIII. Obs. 64. *Ephem. Nat. Cur.* adnotatum. Rarissimis etiam exemplis adnumerat *Bovem* quendam *Suecicum*, Clariss. Thom. Bartholinus, in *Histor. Anat. Rar. Cent. VI. Hist. 91.* qui Bos, ut refert, in pascuis quidem cum aliis Bobus incedebat, sed semper prono in terram capite, ut macie confectus tandem culinæ adjudicaretur, ubi maectatus elusit Lanii securim, ab ictu resilientem, ob Cerebrum universâ sui substantiâ in lapidem conversum. Quod, inquam, hæc & similia attinet exempla, haud credimus inde ullo modo probari vel evinci posse, Cerebrum non esse corporis partem necessariam.

Ratio necessitatis Cerebri.

IV. Quibus enim Animantibus, sive rationalia, sive irrationalia fuerint, tali modo induratur, aut forsân planè deficit *Cerebrum*, illa certè in actionibus, motibus, sensibusque suis longè torpidiora & languidiora, quàm quæ sanè & naturaliter prorsus se habente hoc Viscere gaudent, existere observantur, atque ut plurimum emaciari, aut etiam Convulsionibus, Epilepsiâ, vel aliter derepentè mori notantur, sicut id ex uno alteròve allegatorum exemplorum manifestè patet; ut adeo propter grande *Cerebri* vitium actiones infirmatas, debilitatas, atque impeditas esse judicandum sit. Dein nulla allegatarum Historiarum certò monstrat, totum planè Cerebrum defuisse, aut adeo petrificatum extitisse, ut non aliqua ejus pars sana & illasa manserit, quæ vitiatæ portionis defectum aliquomodo supplere, & ad actiones principales exercendas, continuandasque contribuere potuerit. Sunt enim Cerebri partes ita comparatæ, ut ex unius læsione non statim totum Viscus intereat, sed aliæ aliarum defectum compensare aptæ sunt natæ: ita Willisius in cujusdam, *Scirrhe*

Scirrhus Mesenterii extincti, cadavere aperto, alteram Arteriarum *Carotidum internarum* penitus ossileam vel petrefactam observavit, adeo ut, inquit *Anat. Cerebr. Cap. VII. pag. m. 57. Sanguinis influxu hac viâ denegato, mirum videatur, quare Æger non prius interisset Apoplecticus : quod equidem in tantum abfuit, ut mentis suæ, & functionis animalis libero exercitio, usque ad extremum vitæ momentum potiretur.* Ubi verò qui à Carotidis alterius occlusionem & petrificationem fiebat defectus, à vertebrali Arteriâ ejusdem lateris, quæ oppositâ suâ triplo major, juxta citati Auth. monitum, evaserat, compensabatur. Ut pari ratione, sicubi medullofæ Cerebri substantiæ quædam portio læsa fuerit, vel planè defecerit, ea quæ adhuc restat, tanto majore cum vi & robore functiones perficere, vitamque conservare possit.

V. In primis verò *Spinalem Medullam* tali in casu, pro Motuum & vitæ continuatione suam opem auctâ prorsus dosi afferre credibile est. Cui asserto, ut suprâ *Cap. I. Thes. 36.* jam innui, probabilitas accedit ex duplici Medullæ ejusdem substantiâ, *glandulosâ & medullari*, cujus ope ipsa æquè ac Cerebrum Fluidum nerveum secernere & dispensare valet. Adde his exemplum, quod *Vir Celebratiss. Riedley, Anat. Cerebr. Cap. XVII. pag. m. 152.* à *curioso Anatomico & Viro Eruditiss. D. Tyson*, secum comunicatum scribit, *de Infante vivo nato, non majori Cerebri portione prædito, quàm Nucis avellanæ putamen capere poterat, Medullâ spinali existente justo ampliori, quasi pars Cerebri absentis eò fuerit protrusa.* Ubi certè clara ratio suadet, *Medullam spinalem Cerebri defectum supplevisse.*

VI. Nonnulli etiam Medicorum *Cerebrum*, utcunque induratum & petrificatum, suis nihilominus adhuc defungi muneribus persuasum habent, eò quòd poros & foraminula satis notabilia dari autument, per quæ Spirituum animalium circulationem nihilofecius continuari posse sibi imaginantur. Verùm enim verò hi non attendere videntur, ad petrificationis naturam; annon enim oscula vasorum claudi necesse habent, dum *Cerebrum* induratur & lapidescit? quemadmodum in exemplo *Arteriæ Carotidis petrefactæ*, superius

*Spinalis
Medulla
utilitas.*

*Opinio
aliorum
Medicorum,*

Refutatur.

Thes. IV. hujus Cap. Sanguinis per eam influxum deinceps denegatum fuisse diximus. Deinde poros & foramina lapidosa, per quæ paleæ intrudi possunt (uti in Cerebris petrefactis cernuntur) minimè ad Spirituum circulationem apta esse arbitror; annon Nervi, adeoque Canales molles, teneri, ac elastici, ad eorum motum sunt necessarii? Secus profectò non video, qualis tum foret causa sufficiens, quæ Spiritus utut subtiles per illa Cerebri petrefacti foramina dura usque propellere valeret. Tertiò etsi concederem, posse Spiritus per foramina, seu poros Cerebri petrefacti aliquomodo decurrere, nondum tamen hoc sufficeret, sed dicere simul oporteret, ubi tum generentur Spiritus, si tota Corticis substantia fuit petrificata? Itaque potius in hoc casu alia continuati Cerebri pars, eaque sana officium ejusmodi præstabit, si vitales omnino actiones corporis supererunt: cum impossibile sit conceptu, vitam subsistere posse, si tota planè Cerebri moles, uná cum Oblongatâ & spinali Medullâ penitus indurata fuerit.

Meninges aliquando Cerebri officium præstant.

VII. His denique addendum & hoc, quod *Meninges* etiam, juxta osseam vel lapideam Cerebri duritiem salvæ & incolumes existentes, officium ipsius Cerebri quodammodo supplere valuerint, præsertim si Medulla oblongata, ipsaque Spinalis, Fluidi nervei quantitatem sufficientem exhibuerint. Quam etiam sententiam amplecti video *Experientiss. & Celebratiss. Baglivum*, quando in *Specim. de Fibra motrice Lib. I. Cap. V. pag. m. 284.* ait: *Magnam itaque esse potestatem Meningum ad solida, & Fluida singularum partium variè dirigenda, præter Observationes morborum, & rationes Anatomicas à nobis adductas, confirmant Historiæ plures eorum, qui sine Cerebro nascuntur & vivunt; vivunt tamen, quia licet Medulla Cerebri non adsit, adsunt tamen binæ Meninges, quarum præcipuum munus est, motus infernis in partibus producere, varièq; dirigere.*

Anima sedes in Cerebro lapideo vel osseo.

VIII. Difficultas tamen aliqua heic enascitur, circa stabiliendam rationalis Animæ Sedem, in Cerebro vel lapideo, vel osseo existente. Ubi fateor me rem capere haud posse, nisi in Meningibus eam residere posse statuamus, vel in Medullâ oblongatâ, spinalique; supposito, si in hisce partibus

partibus nullum vitium extiterit. Si quæras insuper, quomodo suas tum percipiendo, cognoscendo, & imperando facultates atque operationes in corpus exercere possit, ubi Sensorium commune deficit? Huic difficultati occurrere licebit, dicendo, Objectorum sensibilibus operationes & motus, tum in Meningum expansione, vel Medullâ prædictâ terminari, indeque perceptionem Animæ fieri, hujusque succedente Judicio & voluntate postea Musculorum motus dirigi posse, si non perfectissimo, saltem aliquo imperfecto modo; cum hætenus deprehensum sit, Animantia talia sine Cerebro vel cum lapideo, ossæove nata, aut planè vitalia non fuisse, aut vitam plus minus languidam traxisse.

CAPUT III.

Inclinationum naturalium, Ingeniorum, & Indolum Humanorum dependentiam à Cerebri structura explicans.

I.

CUM ergo Animam rationalem in Cerebri gremio suam habere residentiam apud omnes in confesso sit, qui quidem cum Cartesio eam toti corpori junctam, sed uni tamen alicui parti, à quâ voluntatis suæ dictamina immediatè in corpus exercent, inhærere arbitrantur, illud omnino superest, ut hoc Capite exponamus, *utrum & quomodo* *Indoles, Ingenia, Inclinationes, ac Mores etiam Hominum à Cerebro, tanquam causâ quadam dependeant?* *Quomodo Ingenia dependeant à Cerebro quaestio difficilis?* Quæstio sanè perdifficilis, & vix sine variis dubiis, à nobis saltem resolvi apta; attamen cum videamus, ipsum jam Cartesium in aureo *Passionum Animæ Tractatu* affirmativam tenuisse, quando Passiones tales definivit esse perceptiones, sensus aut commotiones Animæ, quæ ad eam speciatim referantur, quæque producantur, conserventur, & corroborentur per aliquem motum Spirituum: ubi pereleganti ordine dein Passiones singulas enumeravit & percurrit, inque

inque earum causis exponendis talem semper opinionem fovit, ultimam & proximam Perceptionum illarum, sive commotionum, quæ speciatim ad animam, & non ad corpus, seu objecta externa referuntur, causam non esse aliam, quàm agitationem, quâ Spiritus movent Glandulam, in medio ferè Cerebri hærentem pinealem; ut clarè omnino pateat, ipsum à corpore tales Animæ Passiones derivasse. Jam nos ipsius vestigiis insistentes, quid de Inclinationibus sentiamus, paginis his aliquot comprehensum, Eruditorum iudicio submittemus.

Quid per
Inclinatio-
nis vocem
veniat in-
telligen-
dum?

II. Ne quis verò heic Logomachiam quandam incurere queat, in limine statim nominum significationes, quemadmodum nobis quidem veniunt, exponere constituimus. *Inclinationis* itaque voce, non in genere intellectam volumus cujuscunque rei dispositionem, nutationem, aliamve mutationem in melius vel deterius; quemadmodum dicuntur Corpora inclinare apud *Quintilianum*; Res & tempora Republicæ ad inclinationem vergere, apud *Ciceronem*. Cælum inclinare, apud *Gellium*; Oppida inclinare, apud *Ovidium*. Fortuna inclinata, apud *Ciceronem*. Acies inclinans, apud *Silium Hal.* Meridies inclinare, apud *Horatium*. Morbus inclinatus, apud *Plinium*. Sed ad *Mentem* in specie humanam illud vocabulum referimus, eoque designatam præcisè volumus *dispositionem*, sive *propensionem* quandam *Animi certam ac naturalem, ad hos vel illos mores, passiones, virtutes, vitia, studia, scientias, artes, Morbos &c.* quatenus videlicet nobiscum nascitur, sive nobis congenita est. Ita apud *Ciceronem*, *Livium*, *Plinium*, aliosque, *Mens* sive *Animus*, ad virtutes, vitia, opiniones has illasve inclinans legitur. *Inclinatio* ista subinde hæreditaria evadit, à Parentibus ad Liberos propagata, quando v. gr. Cholericus cholericos, Melancholicus hypochondriacos, Scorbuticus scorbuticos, Nephritici calculosos, Morosi inurbanos, Pii probos, Improbi impios gignunt Infantes.

Animi vo-
cabulum
quid deno-
tet?

III. Per *Animum* intelligimus *Mentem Hominis*, sive *Animam rationalem*, Spiritum illum immaterialem, finitum, atque cogitantem. Apud Veteres etiam multos *Genius* audiebat,

diebat, tanquam nobiscum genitus, unde suos singulis esse Genios pronuntiabant; quanquam deinceps *Genii* nomine Deos insigniebant, *Geniosq;* Deos appellabant: horum numero præter duodecim signa cœlestia, etiam Lunam Solemque accensentes, *Censorinus & Euclides Socraticus*, duplicem nobis Genium, bonum malumque esse datum arbitrati fuerunt. Ab aliis etiam *Genius* dicta fuit vis & naturæ proprietas, hinc & natura, conditióve Loci, *Genius Loci* apud Virgilium audivit.

IV. *Ingenium*, à gignendo derivatum, quasi ingenitum & connatum nobis, propriè natura dicitur, vel dispositio quædam Homini congenita, ut *Plautus* habet: sive *Vis quædam naturalis nobis insita*, suis viribus prævalens, ad inveniendum, quod ratione indicari potest, *Ciceroni* 5. de *Finib.* 63. Græci *Ἐνφύσιος*, *nativam Animi, corporisve bonitatem* appellant. *Plato igniculos naturales, & quædam velut seminaria Virtutum*; *Aristoteles proclivitates sive propensiones* quasdam, *Ἐπιτηδεύματα*, nuncupavit; Et *Plato* quidem istas veluti *scintillas actu nobis inesse*, in primo tamen Animæ descensu in corpora modò generata ita obliterari, ut non nisi ætatis progressu denuò emergant, eamque ob rem omnis nostræ cognitionis vim reverà puram putamque *ἀνάμνησις* sive reminiscentiam esse credidit. *Aristoteles* verò, *potentiam tantum naturalem* ad hæc vel illa bona, rationis atque sensus ope acquirenda, humanæ Menti insitam appellavit, simulque Mentem ipsam cum *Tabula* quædam rasâ comparavit, in quâ primò nihil descriptum esset, omnia tamen temporis progressu describi possent ac solerent. Liceat verò nobis isto nomine exprimere vel indigitare, certam quandam Mentis, à naturâ partium Corporis dependentem, inclinationem, propensionem aut dispositionem, ob quam illa plus minus feliciter res diversas ac multiplices comprehendere, concipere, imaginari, discernere, dijudicare, peragere, repetere etiam pro lubitu, vel fingere, invenire, excogitare, digerere &c. potest, ac eapropter simul in varios Affectus, Mores, Virtutes, Vitia, Passiones, Studia, Disciplinas, Artesq; &c. addiscendas & exercendas inclinare solet. Usque

Ingenium unde derivetur?

Ejus significationes variae.

Quid nobis indiget?

adeo ut Ingenii vox *in genere* quidem Judicium, Imaginatio-
nem, & Memoriam sub se comprehendat; *in specie* autem
facultatem certam Animi, à Judicio ac Memoriam nonni-
hil differentem, designet; quatenus nimirum illa non nisi
à certâ Partium corporis dispositione atque configuratio-
ne dependet. *Indolis* voce etiam sæpè exprimitur Inge-
nium, ab inolesco deductâ, per interpositionem literæ con-
sonantis, d, quâ certè etiam Mentis inclinatio naturalis, ad
bonas malasve actiones indigitatur; hinc Indoles Virtutum
ac Vitiorum invenitur apud *Livium*.

*Indolis vo-
ce quid ex-
primatur?*

*Mentes
Hominum
essentialiter
non di-
screpant.*

V. Equidem veritati consentaneum esse censemus,
omnium Hominum Mentes respectu naturæ & essentia suæ,
facultatisque cogitandi, sibi invicem planè similes existere,
Deumque adeo singulas creâsse perfectas, nullâ essentia suæ
parte, defectu nullo pollentes; usque adeo ut naturæ illius
respectu nullum penitus discrimen inter Animas Hominum
intercedat, aut inveniri queat. Quanquam enim quoad co-
gitandi exercitium & usum, in primis pro ætatis & disposi-
tionis Corporis, Sexûs etiam, si velis, diversitate, varietas
quædam occurrat, atque perfectiores vel imperfectiores vi-
res cogitandi in diversis subjectis deprehendantur; inde ta-
men reverà nihil accedere vel decedere solet Mentis essen-
tia, vel propriis internisque ejus facultatibus, utpote quæ
non nisi magis minusve in diversis Hominibus, à causis variis
impediuntur.

*Homines:
facies li-
neamentis
æquè ac a-
nimorum
varietate
differunt.*

VI. Quemadmodum autem Deus Homines non vul-
tuum duntaxat lineamentis, corporumque habitu, infinitis
variante, inter se differentes generari, atque ita inter se di-
stinctos esse voluit, ut vel nunquam vel rarissimè profectò
duos invenias, sibi invicem per omnia planè similes: ita
Animos quoque ipsorum, prout Edo Neuhusius in *Dedi-
catione Theatri Ingenii humani* scribit, *in tam multiplicem
Morum speciem & figuram effinxit, ut neque Astra tam diver-
sæ lucis, virtutisq; radios diffundant, neque Terræ mater in-
dissimilem magis Florum atque Herbarum sobolem exuberet.*
Atque Gentibus quidem universis suam esse velut propriam
Indolem & Inclinationem, ad quam sive à Naturâ imbutæ,
sive:

*Singulis
Gentibus
propria
sunt Indo-
les.*

sive in curâ studioque institutæ sint, neminem arbitror esse, qui porro ambigat. Sunt enim Regionēs, quarum purus tenuisque aër acuta solertiaque producere Ingenia notatur, velut in Oriente: sunt aliæ, quarum crassa pinguiorque aura retusa & hebetiora profert, velut in Occidente. Facit etiam cœli solique mitis vel rigida indoles, nec non consuetudo vivendi, educationisque varietas multum ad diversissimas Populorum Inclinationes & Mores. Sic enim olim Cicero scripsit, domicilium superbiæ apud *Campanos* existere: *Argivi* & *Brutii* ob amorem latrociniorum ac rapinarum notati: *Rhagini* meticulosi: *Itali* in genere generosi, magnifici, atque effusæ humanitatis pollicitatione inclyti: *Hispani* cum diffusâ gravitate elati, grandiloqui, jactabundi, duri, parci: *Galli* insitâ vanitate, humanitate, ac liberalitate excellentes, in consiliis capiendis astuti, in suscipiendis exequendisque alacres & prompti: *Germani* duri, laboriosi, robusti, firmi, lenti: *Helvetii* fideles, bellicosi, fortes, intrepidi: *Belgæ* frugales, commerciorum amantes: *Angli* magnifici, suspiciosi, inconstantes: *Scythæ* & *Tartari* feroces, diri, immanes, horridis ingeniis: *Africani* imbelles, barbari: *Turcæ* avari, rapidi, duri, turbulenti: ut alios Populos silentio præteream.

VII. Haud arbitror multum disquiri debere, unde nam istæ Gentium variarum diversæ Inclinationes, Ingenia, aut Mores originaliter proveniant? Largiri enim facile audemus, posse aliquid hæc Aëris sive Climatis, Ciborum, Potûsque temperiem diversam contribuere, ad mutandam in universum texturam Liqueurum in talibus Populis vitalium & animalium: posse forsan etiam diversam solidarum in illis partium structuram & configurationem; sed præcipuam tamen causam arbitramur esse, differentes admodum mores, leges, consuetudines, educationes, gubernationes talium Gentium, dum ejusmodi circumstantiarum respectu Ingenia ipsorum plus minus feliciter coluntur, instituuntur; moresque diversimodè per omnem vitam formari observantur. Hinc est, quod quæ olim benè moratæ, probèque cultæ

Origo diversitatis Inclinationum in variis Gentibus unde derivetur?

forſan extiterant in Oriente Gentes, jam Barbaræ evaſerint, aut quæ olim in Germaniâ regnaverit Barbaries, mutata nunc facie in mitem vivendi conſuetudinem abierit; idque profectò non ob cæli ſolique mutatam temperiem, ſed unicè propter Regiminis ſive Domini adeptam corruptionem, aut emendationem; propter æſtimata & culta publicè privatimque Studia optimarum Literarum.

VIII. Obſervamus autem apud ſingulos quoque Populos in ſpecie differentem Indolis capacitatem, Inclinationum bonitatem, atque Ingeniorum vim; imò adeò differentem, ut nemini poſſibile ſit Species Ingeniorum omnes ſufficienter enumerare, diſtinctè explicare, atque accuratius deſcribere, ut ut varii Celebres Literati ſuas hoc in negotio vires explorare conati fuerint: quos inter reperimus *Tritavum* noſtrum *Theodorum Zuingerum, Philoſophum, Medicum & Polyhiſtorem Baſilienſem, in Teatro vitæ Humanæ, Johannem Huardum Medicum Hiſpanum, Edonem Neuhulium, Belgam, in Teatro humani Ingenii, Joh. Barclajum in Icone Animorum, Thomam Garzonum, Italum, in Teatro de vari & diverſi Cervelli Mondani, & plures alios.* Arduum autem foret, atque à ſcopo noſtro alienum, prolixam nimis ſingulorum Ingeniorum deſcriptionem ob oculos ponere: tum & methodi ea explicandi ſelectus haud parvam tenui noſtro anxioque ingenio difficultatem pareret. Quamobrem heic aliquam multa tantùm, etiam ſine ordine aut diſtinctione reſpectuum, quos habent, recenſuiſſe, tandemque cauſas eorum expoſuiſſe ſufficiet.

*Ingenia
abjecta,*

IX. *Excellentiſſ.* Johannes Chriſtianus Langius, *Profeſſ. Univerſitat. Giieſſenſis Ordin. Clariff. in Protheoria Eruditionis humanæ univerſæ, Germanico idiomate excuſa pag. 105.* inſignem Ingeniorum farraginem, velut in compendio adduxit, obiterque definivit; in fine autem Libri tandem Indicem eorum alphabeticum exhibuit, quem & heic tantisper ſequemur, ita tamen ut, ubi vel ſimilia aut affinia, vel oppoſita etiam occurrerint, ea ſimul addituri & explicaturi ſimus. Itaque primùm *Abjecta, ſive Parva, aut Humilia* Ingenia dicuntur, quæ nonniſi ad minutiffimas & viliffimas, ſeu
exigui

exigui admodum momenti res apta sunt, iisque delectantur. *Magna, heroica, mediocria.*
Dum è contrario *magna, excelsa, heroica, sublimia*, sublimium & maximarum rerum capacia existunt; & *mediocria* ad mediæ classis res capiendas idonea deprehenduntur.

X. *Absoluta, consummata, perfecta* Ingenia nuncupantur, in quibus singula vitia aut virtutes sublimi in gradu existere notantur. *Inchoata* autem, *imperfecta*, vel *semiperfecta* è contrario ea sunt, in quibus non nisi principium, sive progressus talium actionum occurrit. *Consummata.*

XI. Ingenia *abstrusa, abscondita*, vel *occulta* dicuntur, quæ plus habent in recessu, quam primâ fronte promittunt. Huc referri possunt *arcana* vel *secreta*, quæ res propemodum quasvis celant, atque in secretis habere gaudent. *Aperta* verò habentur, quæ cognoscendum faciliè præbent, externis suis gestibus, vel factis aut dictis, quicquid in sinu fovent. *Patula* denique audiunt, quæ nullis planè secretis inchant, neque occulta sunt, sed unicuique faciliè patent. *Patula.*

XII. *Accurata* vel *accurantia, sollicita*, habentur, quæ munia sua, & res quascunque sollicitâ curâ atque industriâ expediunt; exequuntur. *Perfunctoria* a. vocantur illa, quæ nonnisi perfunctoriè, obiter ac minus sollicitè res curant; incurii sunt tales Homines, suis minimè rebus intenti, negligentes ferè. *Accurata, Perfunctoria.*

XIII. *Activa* sive *Practica*, praxi, actionibus & negotiis unicè intenta existunt; è contrario *theoretica* sive *speculativa*, nonnisi rerum contemplationibus delectantur. *Apolaustica* tandem, sive *Fruitiva* dicuntur, quæ magis fructui, quam speculationi rerum vacant. *Practica, Theoretica, Apolaustica.*

XIV. Ingenia *placida, tranquilla, pacifica, quieta, innocua, levigata, rosea*, pacem, tranquillitatem, quietem amant, ac servare student. His adde *Lenia*, placido admodum vultu, ac serenâ perpetim fronte suas res expedientia. *Impetuosa* autem, *furibunda, turbulenta, inquieta, bellicosa, martialia, spinosa, aculeata, pungentia*, ex opposito dicuntur, quæ bello, tumultibus &c. gaudent. *Ingenia tranquilla, pacifica, impetuosa, Martialia.*

XV. *Acuta, penetrantia, subtilia* Ingenia, quæ subtili spiritu suo intimiora rerum mysteria faciliè penetrant, com-

*Hebetia.*prehendunt, atque discernunt. His opposita, *obscura, hebetia, crassa*, crassis suis Spiritibus minus penetrantia, difficulter res comprehendunt.

Communia,
*Stupenda.*XVI. *Ingenia communia, obvia, ordinaria* nominantur illa, quæ passim obvia sunt, quorumque capacitas & aptitudo nobis satis est consueta. Hisce opponuntur *Ingenia minus obvia, extraordinaria, stupenda, admiranda, prodigiosa*, quæ prope modum incredibilia præstare valent, tum arcanorum penetratione, tum rerum incognitarum inventione, aut productione.

Autodidacta,
*aliodidacta.*XVII. *Autodidacta* sunt, quæ sponte ac sine aliorum adminiculis vel institutione res varias addiscere possunt; quibus opposita *aliodidacta*, non nisi aliorum ope & informatione quid comprehendere vel cognoscere valent.

Ingenia scrupulosa,
*Firma.*XVIII. *Ambigua, scrupulosa, dubia, hæsitantia, incerta, implicata, perplexa*, quasi *tremula* nominantur, quæ in quibuscunque rebus apprehendendis semper dubii hærent, scrupulosque sibi formant, quibus in amplificandâ suâ cognitione impediuntur. *Certa* verò, *progredientia, firma*, dicuntur, quæ sine omni dubio, hæsitatione atque impedimento cuncta addiscunt.

*Ambitiosa, voluptuosa, quæstiosa.*XIX. *Ambitiosa* *Ingenia* omnem suam meditationem ad honores; *voluptuosa* ad corporis voluptates; *quæstiosa, avara*, ad lucrum, quæstum, divitias & opes conquirendas dirigunt.

*Diffusa, Arcta.*XX. *Ampla, diffusa, prolixa* *Ingenia* plures simul res comprehendere, addiscere, expedire sciunt; *Arcta* è contrario, *angusta, concisa, contracta* non nisi paucis simul rebus apprehendis aut expediendis occupari amant.

Angelica,
*Diabolica.*XXI. *Angelica* existunt *Ingenia*, quæ in omnivariâ virtute, pietate, fide, benignitate, sapientia, amore, timore Dei, patientiâ, velut angelicum comonstrant spiritum. *Diabolica* autem sunt, quæ in omni scelerû ac vitiorû gerere se exercent.

Apprehensiva,
retentiva,
*remissiva.*XXII. *Apprehensiva*, quævis oblata facile percipiunt & comprehendunt. *Retentiva* quicquid comprehenderunt, firmiter tenent ac servant: *Remissiva* autem eadem citò, facileque dimittunt.

*Vegeta,*XXIII. *Vivida, vegeta, excitata, florida, ignea, spirituosa* *Ingenia* alacriter omnia apprehendunt, atque discernunt.

Languida

Languida verò, *arida*, *sicca*, *torpida*, *frigida*, *flaccida*, *exinanita*, *Torpida*.
semimortua contrario modo se habent.

XXIV. *Obsequiosa*, *mansueta*, *lævia*, *mollia*, per se quidem *Ingenia*
& suâ sponte nihil faciliè avideque addiscunt, suis tamen Præ- *mansueta*,
ceptoribus auscultant sine hæsitazione, & morem quoque ge-
runt. Contrà *pervicaci*, *feroci*, *aspero*, *rigido*, aut *duro* ingenio, *Pervica-*
qui præditi sunt, non tantùm suâ sponte nihil addiscere vel *cia*.
apprehendere cupiunt, verùm suis quoque Informatoribus
obstrepere haud erubescunt.

XXV. *Audacia*, *confidentia*, suis ferè nimium viribus in *Audacia*,
comprehendendis rebus tribuunt atque confidunt : quem-
admodum *diffidentia*, *meticulosa*, *timida*, è contrario iisdem *Timida*.
parum nimis fidunt.

XXVI. *Divina*, *eximia*, *præclara* *Ingenia* supra humanæ *Divina*,
imbecillitatis conditionem evecta, excellenti bonitate præ-
dita, divinum ferè quid sapiunt, utpote diffusæ ubertatis, ex-
peditæ celeritatis, confirmatæ stabilitatis existentia, quæ ad
rem quamvis animosè suscipiendam, dextreque perficiendam
apta, hinc ad inveniendum prompta, ad judicandum discer-
nendumque acuta, ad reminiscendum firma ac diuturna.
Absoluta etiam aliis audiunt, complectentia in se, quicquid *Absoluta*,
magni, excelsi, admirandi in aliis deprehenditur. *Bruta* verò *Bruta in-*
Ingenia infra sortem humanæ conditionis posita, & *Bruto-*
rum moribus ferè similia videntur.

XXVII. *Candida*, *sincera*, sine fuce cum aliis Ho- *Candida*,
minibus versantur, rectâ semper viâ incedendo, neminem
fallendo, intus & in Cerebro sentientia, quemadmodum
extus monstrant. *Simulantia* verò, *colorata*, *fucata*, *hypocri-* *Hypocri-*
tica contrariam prorsus viam incedunt, suumque proximum *tica*.
fallere didicerunt, aliud in corde sentientia, aliud linguâ
proferentia.

XXVIII. *Elegantia*, *polita*, *pura* *Ingenia* pulchris non- *Polita*,
nisi, puris, splendidis, politisque rebus inhiant : *Sordida* *Sordida*.
autem sordidis tantùm, impuris, insulsis rebus delectantur.

XXIX. *Casta*, *pudica*, *verecunda* *Ingenia* ab omni *Verecun-*
impuritate, libidine, & venereis rebus adhorrent : *Obscæna* au- *da*,
tem, *libidinosa*, *salacia*, nonnisi hisce obscænis deliciis indul- *Obscæna*.
gent.

XXX. Ce-

- Prompta,* **XXX.** *Celeria, velocia, prompta* Ingenia ea sunt, quæ citissimè omnia apprehendunt, forsan etiam citò rursus perdunt, hocque minus felicia. *Tarda,* *lenta* vicissim dicuntur, quæ nonnisi cum lentore quodam res apprehendunt, digerunt, atque exequuntur: hîc verò etsi non tanta adsit percipiendi atque inveniendi celeritas, pretium tamen habet iudicii felicitas ac firmitudo, inque expediendis negotiis constantia. Quibus accenseri possunt *extemporanea,* promptissimè, ac sine magnâ præmeditatione res concipientia, & de iis differere parata; *Præmeditantia* nihil sine prævio consilio, temporisque morâ suscipientia.
- Nobilia, Servilia.* **XXXI.** *Ingenua, liberalia, nobilia,* dicuntur, quæ liberè suos ubique Sensus exponunt; *Coacta* vero, *servilia, ignobilia* cum servili quodam pavore suas res expediunt.
- Inventiosa Ingenia,* **XXXII.** *Ingenia fecunda, investigantia, inventiva,* sua sponte non tantùm res omnes inquirere, explorare atque comprehendere nituntur, sed etiam reverâ in apricum utilia, quandoque nova proferunt. *Sterilia* è contrario, *infecunda,* aut *collectiva* nonnisi ab aliis inventa usurpant, ac sponte quædam invenire vel excogitare nesciunt.
- Communicativa,* **XXXIII.** *Communicativa* cum *liberalibus* ferè coincidunt, suarumque rerum aut scientiarum facilè alios participes reddunt. *Invida* autem sibi omnem cognitionem referre student, nec quicquam cum aliis communicant.
- Distincta,* **XXXIV.** *Ordinata, distincta, perspicua,* in omnibus rebus apprehendendis, discendis, aut docendis ordinem distinctum observant: *Confusa* autem sine ordine quæque vel addiscunt, vel exponere solent.
- Publicum amantia,* **XXXV.** *Conspicua, patentia, publica,* sunt talia, quæ in publico sese monstrare non erubescunt, adeoque audacia vel minimè saltem timida sunt. *Privata, latentia, umbratica* è contrario in tenebris magis latere, sibi que solis vivere gestiunt.
- Constantia,* **XXXVI.** *Consistentia, stabilia* sive *constantia, fixa, immobilia, inflexilia, immutabilia, perseverantia,* in suis sententiis atque expeditionibus constantem animum ostendentia. *Vagabunda* ex adverso, *desultoria, mobilia, volatilia, flexibilia, fluxa, futilia, evanida, mutabilia, versatilia,* celeriter admodum ac facilè quidvis

quidvis obvium percipiunt, sed exiguo suffulta robore statim languescunt; hinc fluxâ animi levitate gaudent, suas opiniones mutant, inque actionibus suis inconstantia apparent, instabili hac illuc motu cogitationibus suis vagantia, sicque cum iudicii tenuitate etiam conjuncta.

XXXVII. *Ingenia laboriosa, diligentia, studiosa, philopona, infatigabilia* appellantur, quæ continuè quærunt & habent, quod meditentur aut agant, nec inde multum fatigantur. Quibus contraria *otiosa, ignava, negligentia*, labores quoscunque odio habent, otio atque desidia gnaviter indulgentia. Laboriosa,
Otiosa.

XXXVIII. *Curiosa* quæ audiunt *Ingenia*, singulas quarumcunque rerum circumstantias, etiam minutissimas, ac sæpe minimè necessarias sciscitantur, atque novisse cupiunt; quæ si desiderium omnia sciendi excessivum sit, *rapacia* aut *famelica* cum Langio quis dixerit. *Desidiosa* ex opposito, *incuria, pertæsa, vel nauseabunda* nuncupari merentur, quibus cura est nulla multa sciendi, & vel nausæa atque tædio afficiuntur, si quis fortè alius multa inquiret, atque nosse percipiat. Curiosa,
Rapacia,
Desidiosa.

XXXIX. *Congenera* nuncupantur, quæ congrua, similia, vel convenientia sunt Parentum Ingeniis. *Degenera* autem ab iisdem plus minus deflectunt, inque alia mutantur. Congenera,
Degenera.

XL. *Solida* quæ reperiuntur *Ingenia*, certi quid, infallibilis, veri, solidi, ac determinati omnibus in rebus scire gestiunt; ita ut, si funditus omnia eruere, emedullare vel enucleare laborant, *profunda* dici mereantur. *Superficiaria* ex adverso, vel *inania* vocantur, quæ nonnisi de cortice rerum cognoscendo solliciti sunt, nucleum vel medullam negligendo, inanibus, fallacibus in universum rebus inhiando. Solida,
Superficiaria.

XLI. Habentur & *turgida, tumida, elata, superba, inflata, jactabunda, insolentia* *Ingenia*, quæ elatos, tumentes Spiritus circumgerunt, superbè alios juxta se, elatisque superciliis contemnentia, nonnisi suas res æstimantia, extollentia. *Demissa* verò, *submissa, subsidentia, humilia & modesta* existunt, quæ suis in negotiis modeste semper & submissè progrediuntur, alios juxta se etiam æstimantia. Turgida,
Superba,
Humilia.

Hilaria, XLII. Occurrunt ulterius *Jovialia, jucunda, hilaria, læta, erecta* Ingenia, quæ res suas hilari semper, læto atque excitato animo, vel spiritu in actum deducunt. Quibus opposita *mæsta, tristia, depressa*q; nonnisi tristi singula vultu suscipiunt atque effectui dant.

Didactica, XLIII. *Didactica* nuncupantur, quæ facile & lubenter docent, docereque possunt, quæcunque sciunt. *Adidactica* autem sunt, quæ difficulter sese exprimere, suaque cum aliis Meletemata, eruditionemve suam haud bene communicare valent.

Theologica, XLIV. Ingenia *Theologica*, quibus & *prophetica* junguntur; theologicis, ecclesiasticis & religionem concernentibus: *Juridica, politica, statistica* verò, rebus jura, politias; rationem statûs, Respublicas adornandas spectantibus: *Médica* medicis, *Philologica, Philosophica, Mathematica, Oeconomica, Ethica, Physica, Technica, Mechanica* &c. rebus talium disciplinarum comprehendis & exercitandis inharere, atque occupari amant.

Prudentia, XLV. *Prudentia, considerantia, discernentia, sobria*, res singulas adcuratè ponderant, considerant, atque prudenter ab aliis discernunt: *Imprudentia, inconsiderata, temulentia, sapius & temeraria* vocantur, quæ in comprehendis atq; discernendis rebus incautè, inconsideratè, atque sine adhibitâ debitâ prudentiâ, discretionève procedunt.

Docilia, XLVI. *Docilia, felicia, habilia* sunt, quæ promptè res quasvis capiunt, addiscunt, benè tenent, atque etiam ad excogitandas, inveniendasque res habilia existunt. *Indocilia, inhabilia, infelicia* autem opposito prorsus modo sese habent.

Fatum Ingenium, Sapiens. XLVII. Ingenium *fatum, insipiens* etiâ aliquando observatur, estque rationis ferè expers in rebus agendis: *Sapiens* contra suâ benè ratione utitur.

Præcocia, XLVIII. *Præcocia, præmatura* Ingenia audiunt, quæ velut ante tempus ordinarium ad maturitatem suam adscendunt:

Serotina. *Serotina* è contrario, vel *sera* nominantur; paulatim & tardiùs ad sui perfectionem devenientia, serotinum hinc, sed præstantem fructum ferentia.

Tempestiva. *Tempestiva* tandem, maturaque iusto ac ordinario tempore suam maturitatem adipiscuntur.

XLIX. Gra-

XLIX. *Gravia, seria* Ingenia, ad restantum ferio & cum *Seria*, gravitate quadam pertractandas propendent: *Ludibunda* autem, *ludibunda*, quasi ludendo tantum in rebus suis agendis versantur.

L. *Honesta, virtuosa* Ingenia, in rebus omnibus agendis ad *Honesta*, virtutem ac honestatem maximè inclinant. *Turpia* verò atque *inhonesta*, ad scelera magis, omnisque generis vitia suis in actionibus propensa notantur.

LI. *Regia, majestatica, sublimia*, Ingenii aptitudinem monstrant, *Regia*, ad suscipienda, expediendave *Regia* negotia: *Vulgaria* autem, *plebeja*, *beja, dejecta, & proletaria*, non nisi ad vilia & communia exequenda usurpari queunt, utpote nil altum spirantia, nihil præclari cogitantia.

LII. Ingenium *luxurians*, aliis *pingue, saturum, abundans*, in *Ingenium* omnibus rebus actionibusque superfluos quasi spiritus ostendit: *luxurians*, *Macilentum* verò, *parcum, & jejunum*, ubique suam paupertatem, *jejunum*, defectusque spirituum pandit.

LIII. *Universale* Ingenium quasvis propemodum Artes ac *Universale* disciplinas comprehendendi atque addiscendi desiderio, aptitudineque gaudet: *Particulare* autem non nisi ad unum, alterumve *particulare* studium sese applicare gestit.

LIV. Ingenium *ivenicum, pacificum*, ad colendam, observan. *Irenicum*, damque unice pacem intentum. *Polemicum* verò, sive *eristicum, li-* *eristicum*. *eristicum*. tes magis amare solet.

LV. *Moderata* Ingenia quacunquè in re semper mediam in *Moderata* *cedere* viam gestiunt: *Immoderata* autem & *extrema*, rebus in *ta*, omnibus, bonis malisve extremitates affectant. *immode-*

LVI. *Simplex* Ingenium illud est, quod simplicitatem amat, & *rata*. non nisi uni alicui studio, reive exercendæ intentum existit; *unifor-* *Simplex*, *me* quoque audit. *Multiplex* contra pluribus simul rebus agendis *multi-* *plex*. *delectatur, & aliàs etiam multiforme*, aut *versipelle* nuncupatur.

LVII. *Splendidum, venerabundum* Ingenium, quod in rebus *Venera-* *agendis* splendorem velut aliquem de se spargit, & venerationem *bundum*, sibi conciliat: *Obscurum* verò, *subfuscum, & contemptum*, quod ne *contem-* *que* in verbis, neque in factis gratiam atque splendorem commo- *tum*. *strare* valet.

LVIII. *Determinatum* Ingenium illud est, quod ad certum *Determi-* *aliquod*, determinatumque studium, sive professionem sese appli- *natum*, *cat*: *Indeterminatum* autem, sive *indifferens*, quod sese determi- *indiffe-* *nare* ad certam disciplinam nescit; vel cui adiaphoræ sunt quævis *rens*. *Artes* addiscendæ & exercendæ.

LIX. Ingenia *sagacia, perspicacia*, vel ex leviusculis indiciis *Sagacia* res abstrusas resolvere, atque eruere norunt: hæc *susplicacia* faci- *susplicacia*, *lè* evadunt, quando interdum sine ratione sufficienti quid mali rebus inesse suspicantur. *Stupida* è contrario vix obvia quævis, *stupida*. *clara & distincta* percipere, comprehendere, atque dijudicare sciunt.

LX. Tanta sic est multitudo, tanta difformitas Ingeniorum, ut nobis saltem impossibile singula enumerare, describere, expo-
nere,

nerere, atque in certum ordinem redigere; præter hæc enim ulterius adhuc inveniuntur *Astuta, callida, lauta, patientia* sive *tolerantia, adulatoria* s. *assentatoria, jocosa, sophistica, scholastica, superstitiosa, antiquaria, incorrupta, calumniæ, cades, rapinas, usuras, luxum, aliæve scelera perpetim meditantia, mendacia, malitiosa, libidinosa, bibitoria, rustica, faceta, affabilia, lepida, proterva, mordacia, perfida, maledica, urbana, civilia, garrula, malitiosa, pernitiõsa, distracta, temperantia, fumigantia, præfracta, scurrilia, impudentia, fastidiosè morosa, securo, serena, industriosa, mimica, scenica, amena, vana, indignabunda, capriciosa, si hoc termino uti licet, quæ facillimè offendi se patiuntur, aspernabunda, pathetica, lachrymabunda, ridicula, crudelia, seva, maligna, benigna, dementia, magnanima, odiosa, inimica, eloquentia, religiosa, fervida, immoderata, phantastica, gratiosa, abrupta, copiosissima, experta, fortia, fortunata, illustria, sylvestria, horrida, alchymistica, astrologica, extravagantia, indomita, terribilia, barbara, heteroclitica, importuna, integra, inertia, inhumana, mitia, rudia, solertia, subacta, infinita quæ alia.*

Ingeniorum differentie in classes redigenda.

LXI. Cùm autem tot differentes sint Ingeniorum formæ, quarum rationem quis difficillimè exponet, nisi in *classes* quasdam compendiosè redigantur, placuit Danj. Georg. Morholio in *Polyhist. Literar. Lib. II. Cap. I. p. m. 357.* ad quinque formas sive *classes* ea reducere, in quarum primâ constituit *Ingenia celeria, agilia, excitata, imaginationis promptitudine gaudentia*, in quibus acumen, sermo extemporalis, aures magis quam cor saturans, adest; ubi joci falesque inter conversandum non desunt; sed neque judicii constantia, neque labor firmus, neque cura serua, & profunda meditatio, neque industria pertinax locum habet.

LXII. In *secundâ* classe ponit *Ingenia tarda, lenta*, quæ res minus promptè comprehendunt, sed interea pertinaci cum judicio rebus immorantur, utut segnia sint in rebus novis excogitandis. In *tertiâ & quartâ* classe mixtas stabilivit Ingeniorum formas, quarum altera ex utraque præcedenti mista, altera verò aliquid præter hæc excellentius habere videatur: in mediocribus interea, temperatis, ordinariis hæc versantur Ingenia. *Quintam* denique classem *excelsa, sublimia, absoluta, perfecta, eximia, divina* constituunt Ingenia, quibus præditi variorum seculorum Viri magni, divino quodam instinctu ad præstantissimarum rerum inventionem animati fuerunt, sicque excelluerunt.

Multiplex Ingenium in uno quandoque Homine reperitur.

LXIII. Quandoque igitur nullus in hoc mundo reperitur Homo, qui non peculiari suâ Indole, Ingenio & Inclinatione naturali sit instructus, notandum ulterius est, plurimos insuper multiplicem simul Indolem obtinuisse, quando v. gr. observantur, qui rustico, callido, penetranti, & faceto; vel qui nobili, benigno, clementi, sed religioso forsan & pio, aut libidinoso simul pollent. Pariter nec hoc prætereundum, in uno sæpe Homine nativum mutari, in pejus sive melius Ingenium, quacunque demum ratione id contingat.

LXIV. Atque

LXIV. Atque sicuti in sexu masculino mirum quantum inter se differunt Ingenia, ita non minus in Fœminino sexu insignes eorum ratione varietates observantur. In genere tamen heic quæri potest, annon similitudo & æqualitas planè occurrat, Indolis vel Inclinationum respectu inter utrumque sexum? Annon Fœminæ eandem Ingeniorum aptitudinem cum Viris obtineant, res quas-
 cunque, Disciplinas, Artes, Scientias addiscendi, exercendi, docendi, imperandi, gubernandi, eaque in universum operapræstandi, quæ à Viris communiter aliàs expediri solent? Quod si naturam heic & temperamenta utriusque sexûs consulamus, cum eadem sit Cerebri tam in Viris, quam in Fœminis conformatio atque structura, cum Mens sive Anima utrobique rationalis essentialiter haud differat; nullam Viri præ Fœminis naturalem saltem prærogativam habere videntur. Etiam Sacra Scriptura *Genes. Cap. I. v. 27, 28.* hanc æqualitatem inter Virum ac Fœminam agnovisse ac stabilivisse videtur, quando Deus non soli Viro, sed Mulieri simul dominium in omnia cujuscunque generis Animalia concessit. Præterea Mulier non minus, quam Vir ad Imaginem DEI creata est, & utrique etiam competit esse Animal rationale. Equidem *Locus Genesios Cap. III. v. 16.* Dominium Viri in Mulierem arguere legitur, sed utut hoc sit, inde tamen inæqualitas respectu dotium naturalium nulla concludi, neque hinc extorqueri potest, majorem in Viro quam in Fœminâ perfectionem occurrere. Quin ex illo ipso loco contrarium patere arbitramur quod si enim Mulier non æquales cum Viro ingenii vires obtinisset, à naturâ etiam sine condemnatione Viro subjecta fuisset: cum autem Deus speciali decreto eam condemnavit, ut Viro perpetim subjecta maneret, signum est, quòd sine hac condemnatione, adeoque sine peccato commisso, Eva ab Adamo nunquam dependisset, imò arguit, nullam inæqualitatem Spiritûs, aut Ingeniorum capacitatis à naturâ inter illos stabilitam fuisse. Itaque Conditor Universi Adamo dedit quidem superioritatem aut prærogativam dominationis, sed non prærogativam rationis & indolis; & hodie quoque Masculi non majorem aut feliciorum ad scientias & artes dispositionem in hunc Mundum apportant, quam Femellæ. Experientia rem confirmat, cum frequentes admodum Fœminæ reperiantur, Viris suis ingeniosiores, judiciosiores. Si dicas, cur igitur Fœminæ addiscendis Artibus, iisque exercendis non applicentur? Responderi potest, in conjugali societate opus esse, ut altera persona conjugii rem domesticam dirigat, & administret, Liberorum curam agat, culinæ præsit &c. altera verò de mediis ad sustentandam rem familiarem prospiciat. Quando igitur Fœmina propter frequentiora incommoda, propter imprægnationes, puerperia &c. externam illam curam sustentandæ familiæ commode agere nequit, ea Marito relicta fuit, altera verò Fœminæ concessa. Atque ita providit Divini Conditoris Sapiëntia, sicque Mulierem tanquam adjutricem Viro junxit.

An Ingenia utriusque sexus sint æqualia?

*Ingenio-
rum di-
versitas à
corporis
dispositio-
ne pendet.*

*Speciatim
Cerebri
Medullæ
adscriben-
da.*

*Dependen-
tia Inclini-
nat. à Ce-
rebro pro-
batur.*

LXV. Si jam in *Causas* propiores Ingeniorum, horumque mi-
ræ diversitatis generatim inquiramus, non arbitror fore quenquam,
qui illas aliunde, quam ex corporis variâ constitutione arceſſere ve-
lit; dum quotidie mutato corporis habitu atque texturâ, etiam
animum mutari observamus; usque adeo verum est, quod Claud.
Galenus in peculiari *Traçtatu* demonstrare satagit, *Mores Animi se-
qui corporis Temperamentum*. Sed à quam corporis parte diver-
ſitas Indolis, Inclinationum atque Ingeniorum dependeat præcisè,
hæc maxime quæritur? Arbitror autem, proxime ipsi *Cerebro* in
quo suas Anima functiones & operationes, adeoque & Ingenii
qualiscunque vires exercet, eam esse adscribendam, quemadmodum
id tantum non omnes Jatrophyſici aſſerunt. Nimirum *Medullaris
Cerebri substantiæ* dispositio infinities diversa, in filamentorum, fi-
brillarum, tubulorum, funiculorum nervosorum, membranarum, cel-
lularum, spirituoso liquido plus minus turgentium, variâ configura-
tione, texturâ, habitudine, combinatione, intricatione, complexio-
ne, tono atque tensione, vel laxitudine consistens, quoad motum
suum, atque impulsum, infinities etiam variantem, modò has modò
illas in Animâ cogitationes excitare, hincque Inclinationem ad has
illasve Passiones, Indolem, Ingenia, Mores dirigere valet. Ut quis
adeo Homo peculiari genio, indolève præditus, singularem quoque
Medullæ ipsius fibrillarum, hincque etiam Meningum dispositionem
adeptus esse videatur.

LXVI. Ejusmodi Dispositionem Medullarium fibrillarum di-
versam in causa esse dictarum varietatum, vel id maxime probat,
quod mutatio earundem sola Indoles quoque & Inclinationes ma-
tet, imò non rarò sanam rationem prorsus deleat. Videmus hoc in
variis Morbis Cerebri, in quibus Medulla ejus mutari vel lædi no-
tatur: si quis ex. gr. Contusionem, Vulnus Cranii, aut Cerebri pas-
sus est, illico simul Sensus interni, adeoq; Ingenium in ipsâ nativum
mutari deprehenditur, ut aptitudinem eam amplius non obtineat, ad
varias res excogitandas, inveniendas atque peragendas, quam prius
habuerat. Observamus aliquando Infantes torpido Ingenio pollen-
tes, cum sani sunt & bene valent; qui verò, cum fortè Hectici red-
diti, atque sicciorem Cerebri temperaturam adepti sunt, ingeniosio-
res evadunt, meliusque paulò ante mortem ratiocinantur, quam in
vita anteactâ consueverant. Esto quis felici, sagaci Ingenio præditus,
dum incolumis existit, labore postmodum Coryzâ, aut diuturno
Capitis dolore, inde postmodum obtundi suum Ingenium observa-
bit manifestè, sed pristinum tamen hujus vim redire sentiet, quam-
primum sive per nares, sive per alias vias Cerebrum ab onere super-
vacanei feri liberatum fuerit. Ita si quis Meningum Cerebri Inflam-
matione afficiatur, phreniticus evadit; si verò Obstructione pitui-
tosâ magis tangatur, instar Stupidi sensim obambulabit. Audivi quo-
que, fuisse olim hæc quandam Mulierem, periodicâ Maniâ affectam,
quæ Paroxysmum Maniacum præſentiens desiderabat ipsamet cate-
nis affigi; dicebat autem, se in artubus extremis quandam velut au-
ram

ram, ante novum Insultum persentiscere, hancque autam quasi ardentem paulatim versus truncum corporis & caput progredi, & quamprimum caput petierit, se maniacam, furibundam reddi, omnique rectæ rationis usu privari. Quæ certè & infinita alia exempla clarè satis docent, nonnisi à Cerebri variatâ structurâ Ingeniorum vires atque mutationes dependere.

LXVII. Cùm enim Fibrillarum Cerebri Medullarium textura varia, quoad tonum, configurationem, motum & structuram, modificare soleat Animæ Sensus, perceptiones, atque cogitationes; necesse hinc quoque Inclinationes & Ingenia ejus diversissima produci debebunt; cùm nemo dubitet Sensuum, atque perceptionum varietatem, Hominis quoque judicium & voluntatem, adæoque & Inclinationem plurimum determinare. Statuimus autem, varium illum *Cerebri Medullæ Fibrarum* tonum, variam mobilitatem, varias percussiois rationes, motum celeriore vel tardiore, majorem, vel minorem, impetuosiore aut remissiore, diuturniore aut brevior, excitatorem vel languidiorem &c. potissimam, eamque proximam occasionem diversissimis cogitationibus præbere. Plane sicut diversa Fibrillarum nervearum in Organo sensorio ab objectis excitata percussio, diversam ejusdem sensationis modificationem producere quotidie notatur.

Perceptiones judicium determinare solent.

LXVIII. Sed enim Fluidum quoque nerveum suas in hoc negotio partes obtinet: sicut enim illud spirituosum est, & elasticitate quadam præditum; ita pro majore vel minore sui copia præsentem, & tubulos Nervorum aut Fibrillarum Medullæ Cerebri expandente, pro variâ item sui, quoad particulas componentes qualitate, tensionem vel tonum dictis Fibrillis varium conciliare, atque aptitudinem ad Motus diversitatem in illis modificare consuevit.

Fluidum nerveum etiam ad variationes Indolum contribuit.

LXIX. Cùm verò Indoles Hominum, imprimis naturales, non adæo sint variabiles, ut facile & citò protinus immutari soleant, sed stabiles satis existant, & vix nisi per longum tempus commutentur; idcirco etiam causa earum in Cerebro stabilis & firma statui debet: atqui verò Spiritus animalès, quibus primariò, exclusâ ferè Fibrarum nervearum structurâ, Inclinationum originem multi cum Cartésio adscripserunt, talis causa constans esse non possunt, quia quotidie & nimium quantum mutantur; sequitur ergo ut in solido potius, seu Fibris Medullaribus ipsis proximam & primariam Ingeniorum causam constituamus.

Spiritus non sunt primaria Indolum causa.

LXX. Ex quibus jam haud difficulter concludere licet, quòd pro diversâ ejusmodi partium Cerebri & Sensorii communis modificatione, in ipsâ generatione diversæ illæ Mentium humanarum Inclinationes originaliter aut radicaliter oriri soleant; ita quidem ut, quo magis temperata fuerit illa Fibrarum in tubulis Cerebri Medullaribus textura, eo etiam felicius Ingenium, moderatiorisque Inclinationes exurgant: quo magis autem flaccidæ, molles, tardiusque mobiles illæ fuerint, eo tardiora quoque, magis lenta, stupidioraque eadem evadant: quo denique rigidæ magis, tensæ, siccæ &c. extiterint,

Inclinationes in generatione in Medulla Cerebri radican-

In eodem Homine Inclinatio- nes mu- tantur à variis causis. titerint, eo mobilia, celeriora, excitatiora, fervidiora Ingenia producantur.

LXXI. Mutabiles interea sunt Inclinationum, Ingeniorum atq; Morum rationes in eodem etiam Homine, quoniam status Fibrarum illarum Medullarium Cerebri, pro diversâ Cœli constitutione, variâ incolumitatis formâ, mutatâ Fortunarum conditione, Educationis atque Institutionis differenti curâ modoque, diversis quoque Ætatis gradibus, Moribus & consuetudinibus vivendi, Ciborum ac potuum, nec non Honorum, Opum, Conditionumque, quibus aliquis Homo gaudere solet, varietate, infinitis penè modis mutari potest. Ut taceam nunc Inclinationum emendationes, à Divini Numinis Spiritu imediatè in Hominum animis productas: à Deo enim omnis Donorum perfectio venit, Spiritusq; illius Hominum Mentes ad debitæ integritatis rectitudinem instaurat, suas singulis dotes, pro beneplacito suo impertit, Medullamq; Cerebri sive Animæ habitaculum ad piam vitam transigendam, ad bonas semper cogitationes in Mente excitandas instruit atque format.

Unde Alacritas Ingenii speciatim sit derivanda.

LXXII. Qualis autem præcisè speciatim Cerebri dispositio, ad quamvis Indolem formandam in Homine requiratur, hoc quidè sciscitare nimis curiosum videtur, & est supra vires humani ingenii sapere velle. Poterit tamen aliquis *Alacritatem Ingenii*, qua Homo ad perceptiones quascunque, atque cogitationes facilis promptusque existit, à Fibris solidioribus, tensis firmiter, ac facillimè & quovis modo mobilibus, aliquomodo derivare; unde nimirum fit, ut ab Objectis externis citò à modum percillantur, ac eodem instanti Animam in Sensorio communi distinctè quoque moveant; quæ proin in hoc statu citò objecta percipit, citoque suis cogitationibus respondere potis est. Ex adverso *Torpedinem Ingenii & Hebetudinem* à Fibrarum texturâ contraria, nimir. laxiore, flaccidâ magis, & non ita elasticâ deducere licebit; tales quippe Fibræ, sicuti ad motum celerem minus aptæ existunt, ita etiam tardius, debiliusve, atque minus distinctè Animam movent, quæ hinc tardè percipit, torpidos, lentosque valde sensus testatur.

Unde Torpedo?

LXXIII. Verùm ne limites præfixos superscandere velle videar, brevibus his & exiguis Eruditorum iudicio expositis atque submissis, sagacioribus, quæ restant circa hanc materiam difficultates, evolvendas & expediendas relinquens, heic manum de tabula moveo. Quisquis sis Lector Benevole, pios conatus meos Benevolentia Tuâ sustine, libertatem, quâ in variorum Authorum sententiis discernendis usus sum, condona, atque errores vel hallucinationes, si quas præcipiti mente à me commissas deprehendas, amicè corrige.

SOLI DEO GLORIA.

FINIS.

